

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 182.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Révész-
Társaság.

József főherceg-ut 23. sz.

TELEFON-SZÁM: 182.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.
ÉRDETESKÉ:
6-hatásos pott sor egyszer 30 fill.
Minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozat ára 40 fillér.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, július 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Felsőbrendű kötelesség.
- Nem lesz Aradon Inas-otthon.
- Husz százalékos különbözet.
- Hilinka András izgatásai.
- Hatósági husszék Aradon.
- Botrány a szerb kongresszuson.
- A zugbankárok szabedlábán.
- Az énekesnő gyilkosa.
- A mulató trónörökös.
- Pusztító tűz Glogovácon.
- Amiről beszélnek.
- Öngyilkos urleány.
- A mostoha fiú szerelme.
- Nagy Sándor blankettája.
- Dráma a makói piacon.
- Aradi rendőrök garázdálkodása.
- A divatkereskedőnél.
- Tárca: A régi Törökország.

Felsőbrendű kötelesség

Arad, július 29.

A mai Magyarországon minden igazságot egy revolverdörrenés szokott megelőzni egy darab idő óta. A revolver többé kevésbé szétroncsolja valamelyik szerencsétlen honfitársunk életét és a lövés szikrája megvilágít egy percre valamely többé kevésbé tragikus igazságot, amelyet nem tudunk, vagy pedig nem mertünk észrevenni eddig. Ilyenkor azután a megriadt és csöndes, vagy nagyon is hangos, nyugalmában megzavart közvélemény részvételtjes szavakkal és megsebzett lelkiismerettel körülállja a haldoklót és a halottat, nagy pompával vagy koszorúk mellőzésével elföldeli és nyugodtan, vagy nagyon is nyugtalanul

tovább üzi a zavarosban kisedés és veszedelmes játékaikat, üzleteit és politikáit. Az igazság pedig, a vérrel festett vagy méreggel kevert igazság csöndesen pihenhet tovább a lapok hasábjain, ahová kikiváncozott egy napra, két napra, vezércikknek vagy rovásnak, írott malsasztak.

Egy ilyen igazságra, egy ilyen nagyon is véresen aktuális és frázisok rózsakoszorújával betemetett igazságra világított rá most a szegény, öngyilkosságba hajszolt egri bíró revolverének dörrenése is. A bíró, aki Catokéni kellett, hogy ítéljen élők és halálbamenők fölött, a nagy gazdasági nyomor nyomása alatt kénytelen volt a világ becsülését, az állása megmaradását, a jólét látszatát úgy kibőjtölni, hogy hivatása szentségével nem egészen összeillő módon rendezte anyagi ügyeit. Nem csalt, nem lopott, nem ölt, semmi becsstelenséget sem követett el ez a bíró, a hivatalos kötelességeinek is becsülettel és szorgalommal megfelelt és mégis... áldozataul kellett esnie egy kötelező, egy kegyetlen, egy előkelő, egy hivatalos hazugságnak, amely így szól: légy szeplőtelen akkor is, ha az élet sárral dobál, ha pocsolyákon is kell keresztülmenned!

A nagy Ibsen egyik kérelhetetlenül világoseszű hőse mondotta erre a szentenciát. A társadalmi tekintetek embere azt mondotta: ideáлизм. Ibsen embere pedig azt felelte neki: „Igen, ideáлизм, így nevezitek ti norvégül a hazugságot!” A mai társadalmi rend egyik korhatag oszlopa az, hogy amíg kellő anyagi, gaz-

dasági ellenérték és biztosíték nélkül hagy bizonyos társadalmi embereket, addig, hogy a nyomoruság polgári ruháját befödje, ideális jelszavak, ragyogóan szép „felsőbrendű kötelességek” színes, biboros és fekete tógáját teríti sovány tagjaikra. Szegény Tamás fázik és az állam, a társadalom királyi pózzal adja rájuk az élet viharában, a kétségek, gondok fekete éjszakájában Lear király előkelő köntösét. A nagy parádéval, a fényes bankettel, a csillogó rendjellel akarja velük ideig-óráig, sőt egész életükre elfeledtetni a cifra nyomoruságot, a hideg fölívágotat és a lyukas cipőt. Az állam és a társadalom megtanítja reprezentálni azokat, akik mai napság élni is alig tudnak. Az állam és a társadalom megtanítja szeplőtelen szigorúsággal ítélkezni azokat, akik néha kénytelenek lesznek az ítéletet önmagukon kénytelen-kelletlen végrehajtani. És ha megtörténik egy kis baleset, vagy egy nagy katasztrófa, akkor a társadalom rémülten és hitetlenül látja, hogy az ideáлизм gilotinja milyen kérelhetetlenül csap le azoknak ártatlan vagy tudatlan fejére, akik benne hinni kényszerültek, vagy akik büszkén és hitetlenül, uton-utfélen, vezércikkben vagy katedrán, bíról polcon vagy az ország színe előtt emlegették a maguk megnyugtató-sára, a mások megrettentésére. Ilyen kis balesetek vagy nagy katasztrófák után tűnik ki szomorúan és diestelenül, hogy a snájdig főhadnagy a polgári élet rögzős országutján milyen facér vándorlegény lesz, hogy az előkelő államtitkárnak

A régi Törökország.

— A rabzoltság korszakából. —

Törökország most kapott alkotmányt. Hogy mit jelent ez az elnyomott mohamedánoknak, azt csak azok tudják megérteni, akik hallottak már ama rémes viszonyokról, amelyek eddig a szultán birodalmában uralkodtak. Az a leírás, amit alább közlünk, még abból a korszakból való, amikor Törökország a rabzoltság idejét élte és nem volt szabad hangosan beszélni a szabadságról, a hazáról, az alkotmányról.

Kemál bejnek egy híres színjátékát ját szották a múlt év nyarán Stambulban, melynek címe „A haza”. Délután már zsúfolásig megtelt a stambuli török színház, fessülten várta mindenki a függöny felgördülését. Olyan név Kemál bej a török birodalomban, amelynek már csak a hallatára is lángra gyul a török ember lelke.

Betelt az óra, a függönyt felhúzták. Pár percre visszafojtott lélekzettel hallgatta a közönség az ígét mert valójában szentelt ígét ezek egy nagy nemzet ébredésének. Kitért aztán a lelkesedés a maga teljes viharzásában, mint a szélcend után a fergeleg süvöltése:

— Éljen Kemál, éljen a nemzet, éljen a haza!

A mi fogalmaink szerint ez természetes megajlatkozása a lelkesedésnek. Törökországban ez bűn, halálos bűn.

A rendőrség azonnal beszüntette az előadást és összefogdosta az egész színházi soka-

dalmat. Másnap már vitték őket le a homokra S.iriába meg Arábiába számkivetésre. Kemál is oda került, nem is jött többé vissza onnan sohasem.

Az „éljen” igealak pedig bevégezte rövid pályafutását Törökországban. Azóta nem ejtette ki senki sem ebben a formában, vagy legalább is nem nyilvánosan. Mivelhogy „éljen” azóta csak egy valakinek szabad, annak, akinek a nevét a török ember csak susogva ejti ki még a szobafalak között is, — a pádisáhnak.

A nemzet és a pádisáh két különböző tábor. Ha szabad ezt a szót használni, hogy „nemzet”. Mivelhogy a kormány minden néven nevezhető eszközt felhasznál arra, hogy még a szót is, mint „nemzet”, „haza”, kitérje az emberek emlékezetéből. Török ember nem is beszél ilyen titmas dolgokról.

Mindenekelőtt fő és lényeges dolog a vallás, az iszlám, és a vallásos elbutítás. Nagyon jó eszköz, mert teljesen megöregszik a keleti ember gondolatvilágával. Kelet mindig termékeny melegágya volt a vallás alakulásoknak, a vallásos filozófiának és általában a meditatásnak. Mindennek a kiinduló pontja az Allah és minden öhozzá tér vissza. A legfőbb érv és bizonyíték minden kérdésben és minden kérdésnek a legkedvesebb tárgya.

Ó róla medítál a koldusasszony, a teherhordó, a szatócs, a fehérturbanos hodasa, a katonas és a hivatalnok ember. Ez szabad téma és talán egyedül ez a szabad, ebbe nem avat-

kozik bele sem a polisz (rendőr), sem a titkosrendőr. Nagyon jól tudják ezt odafenn, iparkodnak is kibaszni, amennyire csak lehet.

Az iskolai tanítás főleg csak vallási és kezdődik a Kórán-olvastatáson és az érthetetlen arab szövegek betanításán. Számos hét-nyolc éves gyereket láttam, aki betéve tudta az egész Kóránt, természetesen anélkül, hogy csak egy szót is értett volna belőle, de a török nemzet történeléről még sejtése sem volt.

Ez természetes is, mivel a történettanítás a lehető legkényesebb és nem egyéb pádisáhok névlistárománál, meg mesék kinagyasos gyűteményénél. Sokkal lényesebb ennél az iszlámnak, a szenteknek és a prófétáknak a története.

Legkarakterisztikusabb a dzsámik tanítása és a leglényesebb, mivel ezek adják a birodalomnak a hodzsákat, vagyis a tanítókat és a papokat egy személyben.

Hosszu tizenkét éziendős tanfolyam ez, amely idő alatt gondosan ügyelnek arra, hogy a diák valami úton-módon olyat ne tanuljon, amely a nemzetnek valahogyan hasznára szolgál. A tankönyvek nyelve az arab, ennek az interpretálása, magyarázása a tanárok egyedül hivatása. Szabad előadásról, vagy pláne egyéni nézetekről szó sincs. A tantárgyak mind az iszlám és az arab nyelv körül mosognak, a világi tudományok közül a phisikából és az algebraiból amit előadnak, az csak kiguyolása ezen tudományszakoknak. De igen jól megtanulják az imádkozás és a rituális mosakodás

mennyi adósságot kell titkolnia, míg karrierje tart, hogy a fehérruhás papnak milyen fekete kétségektől dobog a szíve a reverendáján belül. Kevesebb hazug és életellenes idealizmust kér ez a mai emberiség és több életakaró, emberszerető valóságot, igazságot. Kevesebb parádét és több becsületet. Kevesebb uniformist és több egyéniséget. Akkor majd nem lesz kénytelen a társadalom mindennap egy csomó revolverdörrenésre fölriadni lázas álmatlanságából és beteg álomlásából és nem lesz kénytelen minden egyes revolverdörrenés után egy szomorú, egy leverő, egy vigasztalan igazságot máról holnapra a saját fejére olvasni. Akkor majd nem olvassuk az igazságokat, de velük élünk és nem kell miattuk meghalnia annak, aki kénytelen volt tudomásul venni őket!

Nem lesz Aradon inas-otthon.

A Liga nem vállalkozik a fentartására.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 29.

Az aradi iparostanonc otthon ügye, — úgy mint azt az *Aradi Közlöny* többször megírta, — azon fordul meg, vajjon az *Országos Gyermekekvédő Liga* mennyivel járul az Otthon fenntartási költségének fedezéséhez. Megírtuk azt is, hogy a város a Ligával nem köthet szerződést, mert a Liga erkölcsi testület, mely a társadalom támogatásából él s létezése időleges. Ezt a kereskedelmi minisztériumban is megmondották még akkor, mikor a tanonc-otthon bizottságnak kiküldöttel május hónapban fent jártak s a közgyűlés határozatának megfelelően puhatolódott a kormánytámogatás nagysága iránt.

Álláspontunk helyességét ma a Liga elnökségének leirata igazolta.

A májusban tartott rendes közgyűlés feliratot intézett ugyanis a Ligához s azt kérdezte meg, vajjon a felállítandó tanonc-otthon évi fenntartási költségeit a Liga az Otthon fenn

állása tartamára teljes összességben magára vállalja-e?

Erre a feliratra a Liga a következőképp felelt:

Örömmel vettük a t. törvényhatóságnak f. évi május hó 18-án hozott határozatáról szóló értesítést, melyben tudomásunkra hozta, hogy az Aradon szervezendő iparostanonc otthon részére 50 ezer korona építési költséget és hasonló értékű telket ajánl fel.

Megragadjuk az alkalmat, hogy őszinte köszönetünket nyilvánítsuk Aradváros közönségének ezen nemes elhatározásáért, melylyel az Országos Gyermekekvédő Liga által kifizűtt hazafias feladatok támogatására ily kimagasló példát állított fel.

Nagy súlyt fektetünk arra, hogy ezen nagyfentosságú ipari gócponton az iparosképzés, nevelés és megfelelő otthon biztosítottassék.

Ehénél fogva kijelentjük, hogy *elvéleg hozzájárulunk a határozatban foglaltakhoz, kötelező ígéretet azonban arra nézve, hogy a felépítendő iparos tanonc-otthon összes személyi és dologi ellátásának minden költségét, a fűtés, világítás, mosás, takarítás, a felügyelő és szolgaszemélyzet stb. kiadásokat a Liga saját pénztárából fedesi, csak akkor fogunk teherelni ezen költségek rendszeres költségvetésbe foglalva hozzánk betérjesztésnek és ha Cimed kötelezőleg kijelenti, hogy a tanonc-otthon kezelését a Ligának átadja. Mindezek megállapítására értékeslet összehívását tartanám szükségesnek, mely értékesleten a Liga is képviseltetné magát.*

Tisztelettel felkérem, hogy ezen értékesletet augusztus, vagy szeptember hónapokra összehívni és bennünket értesíteni sziveskedjék.

Karsay.

A Liga elég udvarias formában ugyan, de érthetően adja tudtára a városnak, hogy a legjelentékenyebb feltételről, az Otthon lakóinak ellátásáról, élelmexéséről hallani sem akar. A többi költség, amelynek megállapítására a Liga elnöksége értékeslet összehívását javasolja oly jelentéktelen, hogy ennek elvállalása fejében a város nem mehet bele egy tanonc-otthon létesítésének kockázatos dícsőségébe.

legaprólékosabb feltételeit, amely már magában véve is egy egész tudomány.

És ezek az emberek a legjobb eszközei voltak az abszolutizmusnak az ő vérükbe ment fanatizmusukkal. Tudatlanok a lehető legmagasabbra csigázott fokig, iszonyodnak mindentől, ami Európából jön, mivelhogy az „kijáfi” (pogány) és természetesen nem lesz különb az ő nevelésük sem.

A közoktatás okozta tudatlanság nemcsak a nép alsóbb rétegeinek a tulajdona, semmivel sem jobb ezeknél a felsőbb, műveltekné nevezett osztály sem. Honnét is tanulna? Valamire való könyvet Törökországba bevinni nem lehetett. Minden cenzurán ment keze z'ül, akár kívülről jött, akár a birodalomban akarjon megjelenni. Különböző könyvmegjelenésről a mostani időkben szó sincs.

Talán furcsán fog hangzani, hogy Törökországban a legutóbbi évtizedben könyv sem jelent meg, néhány szakácskönyv meg francia p'kantéria-fordítás kivételével.

Az írás, az írodalommal való foglalkozás jasszak (dics) Van ugyan a nemzetség egy Tudományos Akadémiája, az Endzsümen-i Dáni, csak hogy ennek az a hivatása, hogy meggátoljon minden haladást és minden írodalmi mozgalmat. Tulajdonképpen cenzurál hivatást tölt be, átnez minden betűt, mielőtt nyomda festék alá kerülne és gondosan kihuzgatja a sorok közül a legcsekélyebb vonatkozásokra is a népnél fejletesebb és felvilágosodására.

Egy török barátommal beszélgettem egyszer az ő Tudományos Akadémiájukról.

— És vajjon kik a tagjai? — kérdeztem tőle.

— Látod azokat a hamálokat? (Teterhordó kurdóka) Olyanok a mai akadémiásaink, csak a ruha más rajtuk!

Az elka eredés önmagát maró gunyja volt a beszédében.

A birodalom úgy el volt árasztva tikosrendőrökkel és a Lémkező rendszer úgy el volt fejődve, hogy senki sem biztos még a legjobb barátja felől sem abban, hogy vajjon barátja-e, vagy pedig áruló? Már pedig a legcsekélyebb gyanu is száműzést jelent.

A nép egy része századok óta korrumpálódott és mindig kész aljas esikőse az abszolutizmusnak. A másik része folytonos rettegésben van tartva.

Megérsei az ember lelke mindjárt a lethargikus álmot, melyet állép a török határok. Mint valami szibbaszó taker, ráül az ember agyára, megadja a gondolatát, ott fojtogat a nyaka körül.

És ha volt jó barátod, aki vér, rád Törökországban, bizonyára az volt a legelőszava:

— Az Isten áldja meg, csak ki ne mondó nálunk a török császár nevét!

Pedig akiől eddig suttogva mertek csak beszélni még a zárt ajtók mögött is, az épp úgy fél az ő népétől, mint őtöle a sötétben ólálkodók. Még most is, az ugynevezett alkotmányos korokban.

Oszmán.

Husz százalékos különbözet

— Levél a Szerkesztőhöz. —

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A tegnapi rendkívüli közgyűlés azon határozatának, amelylyel az új polgári iskola építkezését kiadta, több nevezetes szépséghibája van, amelyekről „birtokon kívül” is érdemeszólni, már csak azért is, nehogy a botlások precedensekké váljanak.

Ilyen annak a bizonyos husz százaléknak az elve. A közgyűlés a munkálatok több csoportjánál a legolcsóbb ajánlatot azért nem vette figyelembe, mert azok a kikülfaltási áron több mint husz százalékkal alul vannak és ezeket a közszállítási szabályrendelet értelmében mellőzni kell.

Nézzük meg csak azt a közszállítási szabályrendeletet. A szabályzat 28. §-ának g. pontja így szól:

Az odaltélés alkalmával nem vonatók figyelembe:

... g) oly ajánlatok, melyek a teljesítendő szállítás vagy munkálatnál nyilvánvalólag arányba nem álló alacsony árteteleket tartalmaznak, illetőleg munkára (építkezésre) vonatkozó árendedményes versenytárgyalásnál a hivatalos költségvetés végösszegéből 20%-nál többet engednek, úgy hogy az árból itélve a szállítás, vagy munka megfelelő teljesítése nem várható, *hacsak az ajánlat benyújtója kivételesen alacsony árajánlatát ajánlatában, vagy megkérdezésre elfogadhatóan meg nem indokolja.*

Hát itt van a husz százalék hüönere. A tanács, vagy műszaki bizottság, vagy más egyéb a husz százalékos árendedményen alul álló ajánlatok tevőit egyáltalán nem kérdezte meg. Holott nincs kizárva, hogy azok est a kivételes olcsóságot meg tudták volna indokolni, a husz százaléknál nagyobb engedménynek okát tudták volna adni. Legalább is valószínűvé teszi ezt az, hogy az árlejtés eredménye 63.000 koronával alacsonyabb, mint a kikülfaltási ár, a hivatalos költségvetés összege.

A közszállítási szabályzat husz százaléka főképp ott alkalmazható, amikor a hivatalos költségvetést, a kikülfaltási árat valamely hatósági közeg, a minisztériumnak, vagy a városnak műszaki osztálya készíti. Nem lehet azonban görccsen és mereven ragaszkodni a husz százalékos elvhez olyankor, amikor a költségvetést nem hivatalos személy, hanem a város megbízása folytán magán-építész készíti és a hol a tervezés díja százalékban van megállapítva és a megállapított költségvetés végösszegétől függ. Egyáltalán nem akarjuk föltenni, hogy a jelen esetben a költségvetés a tervezési százalék kedvéért lett a rendszerél magasabb árakkal elkészítve és erre senki se gondol; de a hol az ilyenek eshetősége nincs kizárva, ott az olcsó ajánlatot, a városnak kínáló előnyt azal nem lehet elutasítani, hogy az több, mint husz százalék engedményt adott. És ha 248.000 korona kikülfaltási ár mellett az elfogadott és reálisnak jelentett ajánlatok 63.000 korona megtakarítást hoznak: ott igenis helye lehet a husz százaléknál nagyobb engedményeknek.

A dolog most már a „birtokon kívül” hozott határozattal teljesen el van intézve. De jónak látam ezt szóvá tenni, nehogy a jövőben is megléveése és a maga megrövidítésére indítsa a várost az az elv, a melyet tegnap a husz százalék címe alatt, föltöttebb igazságtalanul megállapítottak és alkalmaztak.

Ha a tanács a közszállítási szabályrendeletet tartja szem előtt, mikor a bérkezett pályázatok felett dönt, akkor ezt a szabályrendeletet szabályosan kell kezelnie is. Iparos.

Botrány a szerb kongresszuson.

A radikális és önálló szerbek össze-
tűzése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

A karlócai patriárka-választó kongresszus mai tanácskozása meglehetősen viharos jelenetek között folyt le. Az önálló szerb pártiak azt állították, hogy *Günther* királyi biztos beszédének szerb fordítását meghamisították. E kijelentést a radikálisok heves visszautasításban részesítették, ami azután újabb incidensekre adott alkalmat.

A kongresszus minden valószínűség szerint eredmény nélkül végződik. A szerb radikálisok jelöltjéről, *Zmejanovics* püspökről ugyanis kiderül most, hogy megválasztatása, illetőleg megerősítése érdekében a kormány tagjainál házalt. Felkereste *Wekerle* miniszterelnököt, azután elutazott Karlsbadba *Kossuth* Ferenchez, azonban seholy sem kapott kedvező választ. Ezért nem tudnak megegyezésre jutni maguk között a szerb radikálisok és ez a következménye annak, hogy a kongresszus feloszlattal végződik.

A kongresszus mai tanácskozásáról *Karló* cárról a következőket jelentik:

A kongresszus mai napján igen heves jelenetek folytak le. A tegnapi ülés jegyzőkönyve körül ugyanis nagy vita támadt. Többen felszóltak és azt fejtették ki, hogy *Günther* Antal királyi biztos megnyitó beszédének szerb fordítása helytelen.

Peles önálló szerb párti támada a radikálisokat, mert elűrték, hogy a királyi biztos egyáltalában magyarul beszéljen. A radikálisok hevesen kiáltottak:

— Joga van hozzá! A törvény megengedi.

— Akadályozzák meg az önálló pártiak, ha nem tetszik nekik.

— Minden áron ki akarják erőszakolni a feloszlást!

Többen *Peles* ellen fordultak:

— *Khuon-Héderváry* bérencia! — kiáltották feléje.

Ez az önálló szerbek között nagy visszatekintést keltett és ingerülten felelték vissza:

— Szemtelenség! — Nem tűrünk ilyen gyanúsítást.

A kongresszus tagjai a terem közepére tördulnak és fűlsiketítő zajban hadonásznak.

— Rendre, rendre, kiáltják az elnök felé, aki folyton csenget, de nem tud rendet teremteni a végül kénytelen az ülést felfüggeszteni.

A szünet után némileg lecsillapulnak a felzavart kedélyek és a kongresszus elhatározza, hogy *Günther* beszédének szerb fordítását kilgazitják.

Ezután rövid jegyzőkönyvi vita volt, majd folytatták a tisztikar megalakítását és a mandátumok átvizsgálását.

Félhivatalosan jelentik, hogy az önálló szerbek felháborodására épen nem volt ok, mert *Günther* beszéde egy passzusának a szóban forgó helytelen szerb fordítása nem egyéb, mint egy teljesen jelentéktelen tévedés.

A délutáni ülésen a botrányos jelenetek újból megisméltődtek. Az önálló szerbek obstruálni akartak, amire a többségben levő radikálisok haragosan rájuk támadtak és ilyeneket kiáltottak feléjük:

— Hallgassatok gazemberek!

A lármába a karsat is beleszólt és a radikálisok pártjára állott, szidalmazta az önálló

szerbeket, akik erre az elnöktől a karsat kilüritését követelték. Az elnök *Nikolics* püspök azonban kijelentette, hogy a kongresszus szabályok nem engedik a nyilvánosság kizárását.

Este 8 órakor végre sikerült a napirendi vitát bezárni. A kongresszus elhatározta, hogy a napirendi szombat délelőtti tárgyalásának első pontján a patriárka-választást tűzi ki.

Pusztító tűz Glogovácon

Elhamvadt harminc gazda termése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Nagy tűzvész pusztított ma délután az Arad szomszédságában levő *Glogovác* községben. A vasuti állomás közelében, eddig még ki nem derített okból egy buza-kazal tüzet fogott és ettől a nagy szélben több, mint háromezer kereszt buza teljesen elhamvadt. A tűz vagy harminc glogováci gazdát fosztott meg egész évi fáradságának eredményétől. A 40.000 koronára rugó kár annál súlyosabb, mert az elhamvadt termésnek csak igen jelentéktelen része volt biztosítva.

A szomorú tüzesetről itt következik tudósításunk:

Ma délután fél négy óra körül támadt a tűz a glogováci állomástól balra, a kisebb földgazdák szérűskertjén. Két cséplőgép dolgozott és a cséplőmunkások vették észre, hogy az egyik géptől meglehetősen távolságra egy kazal lángokban áll. Még nem is foghattak az oltáshoz, mikor a kazal mellett levő keresztiek pillanat alatt lángba kaptak.

*Glogovác*on ma egész nap óriási szél volt és ez okozta, hogy a lángok rettenetes gyorsasággal terjedtek. A megrémült emberek azonnal hozzáfogtak az oltáshoz. Víz volt bőven és három tűzifecskendője is van a községnek s így erőlyesen láttak hozzá az oltáshoz. És azonban a mindig erősödő szélvihar miatt csak nagyon nehezen ment. A tűz hatalmas lángokban terjedt egyik kazalról a másikra és husz perc alatt már vagy öt sor buza égett le.

Ekkor megérkeztek a mikalakai tűzoltók, de még ezután is egy jó félóra került, míg a rettenetes tűzvészszel megbirkóztak. A gazdák emberfeletti erővel dolgoztak. Az egész környék lángokban állott és a hatalmas lángnyelvek Aradra is ellátszottak. Végre öt óra felé sikerült lokalizálni a tüzet.

Rettenetes látványt nyújtott ekkor az egész környék. Vagy kilenc sor kazal, több mint háromezer kereszt buza, teljesen elhamvadt. A pusztulás helyén asszonyok és gyermekek jajveszékáltak s az egész község a szomorú esztáshelyére szaladt. *Vaja* Antal községi jegyző és az egész előjáróság már a tűz első hírére megjelent a színhelyen és intézkedett a megrémült emberek között.

A tűz több, mint harminc gazdának egész évi termését teljesen elpusztította. A kár közel negyvenezer koronára rug és ennek az összegnek csak igen jelentéktelen része — alig pár ezer korona — volt biztosítva. A szerencsétlen gazdák közül nem egyet koldusbotra juttat a mai tűzvész.

A hatóság azonnal megindította a vizsgálatot a tűz okának kiderítésére. A kazal, mely először fogott tüzet, elég nagy távolságra állott a cséplőgépektől és így nem igen valószínű, hogy egy kipattant szikra okozta volna a szerencsétlenséget. Erős a gyanu, hogy gyújtogatás okozta a tüzet, bár a nagy szélben a legkisebb vigyázatlanság is veszedelmes lehetett. A hatóság minden irányban erősen nyomoz

Hatósági husszék Aradon.

Olcsó hus, olcsó zsir.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Aradvárosának különösen szegényebb néposztálya számára idvös ujtást jelent az az intézmény, amely ma nyílt meg a közbiztonsági telepén. A város ugyanis hatósági husszék-
ket létesített, amelyben a fogyasztó közönség olcsó áron kaphat az ugyanevezett gőzpárolási eljárás által élvezhetővé tett húst és zsirt.

A hatósági husszék felállításának alapját a földmivvelésügyi miniszternek egy rendelete vette meg, amely a hussvizsgálatokat teljesen új alapokra fektette. Ezt a rendeletet, amely augusztus elsején lép életbe, Aradváros tanácsa kiadta a főkapitánynak, a vágóhíd igazgató-
nak és a hatósági állatorvosnak, hogy ezek tegyenek előterjesztést a vágóhíd szabályrendeletnek a miniszteri rendelettel közrendészeti és állategészségügyi szempontból való összehangba hozatalára. A miniszteri rendelet intézkedik a többek között arról is, hogy azon állatok húsai, amelyek a gőzpárolási eljárás által a fogyasztásra alkalmassá tehetők, meghatározott feltételek és módoszatok mellett a közönség számára áruba bocsátható. Ez az intézmény a fővárosban már évek óta fennáll és kitűnően bevált, a szegényebb osztály kizárólag a hatósági husszékekből veszi be husszükségletét.

Budapest mintájára most *Sarlot* Domokos főkapitány a vágóhíd igazgató előterjesztésére megtette az intézkedéseket arra nézve, hogy Arad város szegénysorsu lakossága egészséges, habár másodrendű minőségű húshoz jusson. A főkapitány hirdetőment bocsát ki, amelyben tudatja a közönséggel, hogy a hatósági husszék a közbiztonsági telepén megnyílik és benne olyan hús és zsir kerül eladásra, amelyet az állat levágása után a hatósági hussvizsgáló utasítására gőzpárolás, vagy besózás által a fogyasztók részére élvezhetővé tesznek.

Az elárúsítás kőnapokon reggel nyolc órától déli egy óráig, vasárnap és ünnepnapokon reggel tíz óráig történik, de nem állandóan, hanem csupán időszakonként, valahányszor a levágott állat húsát a hussvizsgáló a hatósági husszékben való elárúsításra utasítja. Érdekes, hogy a hatósági husszékéből méssárosok, hentések és verdéglősök zsirt és húst nem vásárolhatnak és nem árusíthatnak. A husszékben a marhahús kilogrammja 70 fillér, a borjúhúsé 60 fillér, a sertéshúsé 80 fillér és a sertésszir kilogrammja 90 fillér. Ezen árak azonban csak ideiglenesek, amennyiben a hatóság azokat később másként megállapíthatja.

A választói jog. Ismételt cáfolatok ellenére is egészen bizonyosra veszik politikai körökben, hogy a belügyminisztériumban elkészült már az általános választójog tervezete. A tervezet alapja a pluralitás, még pedig az eddig elterjedt hírekkel szemben valószínűleg három kategóriába osztva, úgy, hogy műveltségi cenzus alapján egy választónak három szavazata is lehet. A reform ilyen tervezete általános antipátiát kelt. Nemcsak a balpárt és a függetlenségi pártnak egy része, hanem az egész néppárt is igen erőteljes akciót kezd ellene.

A mulató trónörökös.

György herceg Buziásfürdőn

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29

Az ifju Karagorgyevics György, a szerb trónbohém várományosa, akinek viselt dolgai — leányshéketés és váltónyargalás — gyakorta bejárják a világrajtót, jelenleg a mi vendégünk. A nagy reményekre jogosító fiatal ember Buziáson fürdözik s mint onnan jelentik, itt sem tagadja meg magát. Már kora reggel billiárdozni kezd a fürdőkávéházában, aztán, hogy bebizonyítsa, milyen nagyon szeret minket, a legkifogástalanabb kiejtéssel magyarul kiáltja a pincérnek:

— Jani, írja föl!

A trónörökös herceg egyébként polgári életet él Buziáson s mint egyszerű fürdővendég tartózkodik ott. Rendesen érintkenik a fürdő látogatóival, együtt is étkezik velük és ha megunta a karambolasztalt, kártyázni kezd és estig is eljátszogat.

Karagorgyevics György a nők között is igen népszerű. Kifűző láncos és szorgalmasan részt vesz a táncestélyeken. A csárdást éppen olyan szenvedélyvel járja, mint a bostoni, vagy a kólót. Egy újságról beszélgetett az ifju trónörökösrel, aki többek között ezt mondotta:

— Nagyon szeretem a magyarokat, mert őszinte, egyenes nép.

György herceg augusztus közepéig marad Buziáson.

A zugbankárok szabadlábán

A vádtanács határozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

A fővárosban letartóztatott zugbankárok ügyében ma fordulat állott be. Kedden megirtuk, hogy a vizsgálóbíró elrendelte szabadlábára helyezésüket, amely ellen azonban az ügyész felfolyamodást jelentett be. A törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott a felfolyamodással és helyben hagyta a vizsgálóbírónak a szabadlábára helyezést elrendelő végzését. Ennek alapján a három foglyot délelőn szabadon bocsátották.

A vádtanács Langer Jenő dr. elnöklésével déli tízenkét órakor ült össze. A folyosón nagy csoportban gyülekeztek mindazok, akiket közvetve, vagy közvetlenül érdekelt az ügy. Bírseügygökök, kisebb nagyobb bankcégek tisztviselői, akik ellen vizsgálat volt, vagy van folyamatban és akiknek sorsa erősen összefügg a Neumannék sorsával.

Egy órakor a vádtanács befejezte tanácskozásait, amelyből egyelőre csak annyi szivárgott ki, hogy helyben hagyták a vizsgálóbíró végzését.

Fél kettőkör Maly Béla vizsgálóbíró átvette a vádtanács határozatát és egyenként felhozatta a vádlottakat és közölte velük, hogy szabadlábára vannak helyezve. Elsőnek Neumann Miksát vezették elő. Amikor ügye kedvező elintézéséről értesült, sírva borult védője nyakába.

Kálmán Antal, a másik vádlott, a végzés kihirdetése után megragadta védőjének, Dési Géza dr. nak kezét és össze vissza csókolta. Legnyugodtabban Basch Lajos viselkedett, aki szó nélkül vette tudomásul, hogy szabadon bocsátották.

A vádtanács indokolásában kimondja, hogy súlyosabb gyanúok és bizonyítékok a csalásra nézve fenn nem forognak, a vádlottak szokásaitól sem kell tartani, ezért a szabadlábára helyezést el kellett rendelni. A végzés most már jogerős.

A divatkereskedőnél.

Kép a jövőből.

Ha az új végrehajtási törvény életbe lép, ilyen jelenetekre van kilátás:

A divatkereskedő a boltajtóban áll és várja a jó szerencsét. Egy ur az üzletbe lép.

A divatkereskedő: Rézermől a szerencse, hozta Isten, alázatos szolgálja, jó napot kívánok. Régen volt szerencsénk, hogy méltóztatni lenni? Tessék helyet foglalni. Parancsoljon méltóztatni.

Az ur: Egy inget kérek.

A divatkereskedő: Egy inget, egy inget, igenis egy inget, gyönyörű ingeink vannak raktáron. Ha szabadna esedeznem tudni, minót, sima fehéret, redős tarkát, sima tarkát, vagy redős fehéret?

— Majd meglátjuk.

— Igenis, igenis, éppen most érkeztek, kitűnő színek a világon elképzelhető legjobb minőség és ami a fő, elegáns. Uraságod nagyon meg lesz elégedve, remek áru, remek áru, cukor, cukor.

Mialatt ezt mondja, a skatulyáknak tömémentelen mennyiségét rakja ki szédítő gyorsasággal. A legrövidebb idő alatt a pudli megtelik méternyi magasan ingdobozokkal. Hosszu vájkálás után kiválaszt az ur egy tarka inget. Rikító színek, nagyon izléstelen.

— (Lökésen) Ez az ing! ez az ing! ez az Uraságod inge! Gratulálok, kitűnő izlése van.

— Mi az ára?

— Majd egy nagyon mérsékelt árszabást fogok eszközölni. Az utolsó, a legutolsó, a legeslegutolsó ára hat korona.

— Hát ... talán az árat nem sokallanám, ... de ... mondani szeretnék valamit.

— Alázattal esedezem, méltóztatnék mondani. Az ur (hirtelen erőt vesz magán és kimondja): Hitelbe szeretném! ...

(Hosszu, kinos szünet. A perc komolysága át lengi az üzletet. A kereskedő, aki eddig állandóan kérdőjel alakúan görbült, egy másik irásjellel egyenesedik ki, felkiáltó jellel. Egyideig fel s alá jár, majd hirtelen leül. Az ur feláll.)

— Komolyan mondta ezt?

(Hallgat, lesüti a szemét.)

— Hát nem szégyenli magát ilyesmivel egy rendes üzletbe beállítani. Mi a foglalkozása?

Az ur: (remegő hangon.) Orvos vagyok, könyörgöm alássan.

— Annál rosszabb, maga itt hitelbe nem vehet mást, csak lélekzetet.

Az ur: (síránkozva.) De Nagyságos Ur, csak egy inget, csak egyetlen-egyet, hiszen itt annyi van és én már három hét óta vágyom a tisztára.

— Ne bójgjon, nálam az úgy sem használ. Mondja inkább, van-e talán valami ingatlana?

— Egy házam van a Borona utcában.

A divatkereskedő: (valamivel enyhébben.) Az már más, így talán meglátjuk. A dolog már birnémi alappal. De lássuk, mi van a teherlappal. Vannak-e terhek rajta?

— Igenis. 500 korona az „Aradi hangyaboly m. sz.” javára

A divatkereskedő: (gunyosan.) Ugyan, ugyan. Hát minek kellett magának az a tenger pénz?

— Kérem szépen a nagynénemet kellett meglátogatnom Hercegovinában, mert nagyon beteg volt és nagyon haldoklott.

— Ja úgy, hát kellett magának Hercegovina? Nagyon sajnálom, én csak első helyen való bekebelezésre adok hitelt.

— De könyörgöm, a ház megér 3000 koronát, itt a becsübbizonyítvány (előhuzza a zsebéből.) A divatkereskedő: (Hosszasan nézi a bizonyítványt, majd egy kis idő múlva leereszkedőleg.) No hát még ez egyszer kivételesen elviheti az ingét, de tudja meg, hogy ez az utolsó hitel. Elhozta a bekebelezési kérvényt?

Az ur: (sugárzó arccal előhuzza) Itt van kérem, fel is van bélyegezve.

— Helyes, tehát 10 korona lesz a betáblázandó összeg. Most pedig indulás!

Az ur: (hána alatt az inggel.) Kezít csokolom. Falb.

Hlinka András izgatásai.

Másfél évi államfogház.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29

A rózsahegyi felfüggesztett plébános, aki most üli le a csernovai véres zendülés rendezéseért rája szabott két esztendő államfogházbüntetését, mielőtt bevonult a fogházba, még két ízben szórt piszkot a magyar nemzetre és felettes hatóságára, azzal a két cikkel, amelyeket a Szakolcán megjelenő Ludov Novinyben 1907. október 11 én és november 15 én írt.

A cikkeket a rózsahegyi kir. ügyesség inkriminálta, de Hlinka András, a pánszláv igazító plébános tagadta, hogy azokat ő írta volna. Csak midőn előkerültek az eredeti kéziratok, vallotta be Hlinka azok szerzőségét.

Az első cikkben többek között ezeket írja:

„Tinektek magyaroknak számunkra csak puska, golyó és csendőr van. Ti torkunkra külditek a katonaságot azért a szertelen sok adományért és addóért, amit a nagy házatokra és vályutokra fizetünk ... Mi tótok vagyunk az élő hárs, amelyet ti örökké vagdostok. Ha levágod az ágakat, megmarad a törzs, a gyökér ... Most, hogy nem akarunk nektek, mint kiskutyák szolgálni: számunkra van a korbács, ostor és a végrehajtók. De eljön a keserű leszámolás napja ... Népem még nincs elismerve, de küszöni fogok, hogy jogaiba visszahelyeztessék. A rabbilincs nem fog megtörni s nem fogom tűrni, hogy kiirtassék a tót ebből a hazából, melyet előbb bírt. Az ártatlan tót vérboszuért kiált.”

A másik cikkben megígéri, hogyha kiszabadul a börtönből, annál jobban fog népeért sikra szállani, mert ő megakarja bosszulni meggyilkolt testvéreit és a börtönben selymődő barátait. Majd bucsusik a tót néptől, amelyet állandóan „az ő népének” nevez, keményen kifakad a papok ellen, akik leakarják igazani a tótokat.

A sajtópört a pozsonyi esküdbíróság tárgyalta, amelyen a vádlott papi ruhában jelent meg s tagadta bűnösségét. Az esküdtek azonban vétkesnek mondták a nemzetiségi izgatás és az osztály elleni lázításban, mire a bíróság másfél évi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte Hlinkát.

A kir. Kuria szüneti tanácsa — mint fővárosi tudósítónk jelenti — Vavrik Béla elnöklete alatt ma tárgyalta az ez ügyben benyújtott semmiségi panaszokat. Szeghő Ignác bíró referálta a tárgyalási anyagot s a kir. Kuria Székely Ferenc koronaügyész indítványára a semmiségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdbíróság ítéletéhez.

Autobusz közlekedés részletekben.

Szathmáry Károly javaslata a tanácshoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Az A. V. A. V. diadalmos fejlődése kétségtelenül örömmel tölti el a város minden polgárát, kivéve természetesen azokat, akik Arad régi közlekedési eszközének hanyatlásával erős anyagi károsodást szenvednek. Az örvendetes fejlődés okozta örömet növelte az a hír, hogy az autobuszjáratokat kiterjesztik és a külváros is részeseül a legmodernebb közlekedési eszköz előnyeiben. Mindenki azt remélte, hogy az A. V. A. V. kocsijai legkésőbb augusztus elsején Gáji-külvárosban is közlekednek.

Ez azonban nem fog bekövetkezni. Szathmáry Károly, a gépjárműek igazgatója ugyanis ma beadványt nyújtott a városi tanácshoz. Ebben az igazgató azt hozza tudtára a tanácsnak, hogy augusztus elsején még nem terjeszthető ki az autobuszjárat, mert sem elég kocsi, sem pedig kellő számú sofőrrel nem rendelkezik. A gáji járatokról egyelőre szó sem lehet. A Kossuth-utcában rendszeresítik az autobusz közlekedést, de csak részletesen. Legelőbb csak minden órában indulhat kocsi, mert ellenkező esetben az autobuszokat a főutvonalról kellene elvonni, ami súlyos bonyodalmakat vonhat maga után.

A tanács talán már holnap foglalkozik Szathmáry előterjesztésével és valószínűleg akceptálni fogja az igazgató érvelt. Ebben az esetben az A. V. A. V. kocsijai a Kossuth-utcán végig mennének egészen a temetőig. Az eredeti tervet azonban, amely szerint a gáji kocsik szintén ezen az utvonalon jönnének vissza a városba, meg kell változtatni, mert a gáji járatokról egyelőre szó se lehet.

Merénylet egy lelkész ellen.

Veszedelemes politikai nézeteltérés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

Sarkadkeresztúron is, akárcsak a többi biharmegyei faluban, van egy valaki, akit a nép köznyelven a *falu rémének* neve. Ez a valaki *Oltyán Sándor* földmives. Hatalmas, ős természetű ember *Oltyán Sándor*; roppant erejének tudatában mindenki beleszótta, ha az ferde szemmel nézett föl rá. Korcsmai verekedés, báli duhajkodás nem esett meg nála nélkül.

Tegnap délután *Móga László* gör. kath. lelkész — mint tudósítónk jelenti — majdnem áldozatul esett a falu krakólerének.

Móga László és *Oltyán Sándor* közt politikai nézeteltérés létezett. Mindketten más-más eszmékben, kormányzati szervezetben hittek s egyedül a maguk felfogását vallották üdvözlőnek.

Móga László, a falu papja, a község egyik utcáján haladt, amikor *Oltyán Sándor* elébe toppant. *Oltyán* minden ok nélkül szidni kezdte a papot és annak — politikai pártállását! Majd kést rántott elő a csizmaszárból és megöléssel fenyegette az isten szolgáját. A lelkész nem vette tréfára a dolgot, hanem futásnak eredt a dühöngő földmives elől. *Oltyán Sándor* káromkodva szaladt a menekülő pap után és öklét ütésre emelte a késsel. *Móga László* már-már a halál torkában forgott, támadója alig 1—5 lépésnyi távolságban volt tőle, amikor az itca összecsendült publikuma kiszabadította a politikai ellenlábás körmei közül. Hat ember öhant *Oltyán Sándorra*, aki még lefogva is

egyre a szitkok, szidalmak özönét szórta a lelkészre.

Mikor *Oltyán Sándor* látta, hogy nem lehet eleget vérszomjas vágyának, lecsillapodott s csak annyit kiáltott még a pap felé:

— Megállj kutya, ugyis leszariak, mihelyt a kezem ügyébe kerülss.

Többen értesítették szalatt a csendőrséget és a járőrök ott is teremtek a helyszínen, ahol akkor már a fél falu népe összesereglett.

Móga László követelte támadójának letartóztatását, de kérésének nem tettek a csendőrök eleget.

Az egyik járőr, aki úgy látszik jól ismerte a törvényt betűt, így válaszolt:

— Csak akkor lehet *Oltyánt* letartóztatni, ha már leszarta a tisztelendő urat . . .

Móga László nem elégedett meg ezzel a barátságos biztatással és bünvádi feljelentést tett a falu réme ellen.

Dráma a makói piacon.

Gyilkossági kísérlet és öngyilkosság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

A makói piacon ma reggel 9 és 10 óra között véres dráma játszódott le, amelynek az egyik hőse meghalt, a másik pedig haldoklik. Nem valami szerelmi tragédia a makói eset, hiszen a férfi 61 éves, a nő pedig 50 éven felül korbán volt, inkább kapzsiság, a mincsetlenség feletti való viszálykodás volt az oka a vérengzésnek.

Nagygyörgy József 61 éves makói lakos rendezte a véres drámát. Valamikor jobb módú ember volt, a dolog azonban mindig csak pajtása volt s úgy a vagyonkaja elszűnt. Csaiadjával is folyton kalamajkalkodott, aminek aztán az lett a vége, hogy elhagyta nejét és gyermekeit s egy *Etek Katalin* nevű asszonnyal állt össze mintegy 7—8 év előtt, akit egyik megyebeli községből hozott be Makóra. Az együtt töltött 7—8 év valóságos pokol volt; egy-két hónapot leszámítva, soha se éltek jól. Verekedtek azon, ami nem volt. Dolgozni egyik se akart. Pár hét előtt ott is hagyta az asszony s áll-ólag magával vitte mostoha férjének egyet-mását, talán egy pár fillérjét is.

Az ember mindezekért számoltatni akarta az asszonyt s ma a piacon, ezer és ezer ember szeme láttára, meg is tette. A *Dessewffy téri* apróvásár-piacon találkoztak össze. Egy darabig vitáztak, lármáztak, mintegy 5—6 perc múltán azonban az ember revolvért rántott ki a zsebéből s rálőtt az asszonyra. Irtózatos sikoltozás támadt a nagyobbára asszonyneptől álló piacon, a füstölgő revolver láttára azonban senki se mert közbelépni, úgy, hogy az ember még egyet utána lőtt az elfutó asszonynak, azután maga ellen fordította a fegyvert s kétszer egymásután a mellébe lőtt.

Ekkor aztán a lövöldöző ember is futáshoz fogott, mert a köréje sereglettek fenyegették. Mindössze 20—30 lépést tehetett, akkor összeesett vértől elborultan.

Az időközben értesített rendőrség az asszonyt kocsi, az embert pedig hordágyon a közkörházba vitette be. Az asszony a felső balkarján és a combján kapott egy-egy lövést, az embernek pedig közvetlen a szíve alatt hatolt be a két lövés. Az ember sebe halálos lévén, a kórházban azonnal eltávolították belőle a golyókat, ennek dacára is déli egy órára meghalt. Az asszony állapota szintén súlyos, különösen aggasztó az esetre, ha vérmérgezését kap a piszkos rongyoktól, amik behatoltak a sebébe. Egyébként azonban biznak a fölépülésében.

Amról beszélnek.

*

A színész száz koronája.

Arad, július 29.

Ha az aradi színtársulat nyaranta nem a hódmezővásárhelyi szinkör deszkáin gyönyörködtené a nagy magyar város közönségét, úgy nem történt volna meg az az érdekes história, amelyről ezek a sorok szólnak. Minthogy azonban a mi színészeink és színésznőink *Abbazia* és *Bártfa* után ebben a hármasnevű és meglehetősen poros városban tartják meg a nyaralás utókuráját, Hódmezővásárhely lett a színhelye annak a történetnek, amely ma az aradi járásbíró egyik bíróját foglalkoztatta.

Tavaly nyáron történt Hódmezővásárhelyen. A színház közelében egyik vendéglői kerthelyiségben nagy társaság gyűlt össze előadás után. Hogy *Hamletet*, vagy a *Vig Ozeveg*et adták-e, azt nem jegyezte fel sem a történelem, sem a színeszet műzsája, de a társaság vig hangulata valószínűbbé az utóbbit teszi. Annyi tény, hogy a színésznőkből — vagy ahogy a „Tanítónő”-ben *Kató* mondja — színész-nékből és színészekből álló társaság kedélyes hangulatban vacsorázott. Vacsora után a társaság megnövekedett, mert hiszen habituék Hódmezőn is akadnak.

Pohárosengés, pletykálás és nevetgélés közben az egyik művész mellé egy ismert hódmezői habitué telepedett. A szép szőke leány jókedvűen fogadta az udvarlást, melylyel a lovagja, *B. Ödön* szórakoztatta. Beszélgettek színházról, közönségről, sőt — hogy hogy nem — a pénzről is. Mint az uralkodókról általában, erről is nagy tisztelettel és hódolattal emlékeztek meg. A művész neheztelt egy kicsit ő felségére, a miért nem elég gyakran keresi fel *Thália* szentélyét. A fiatalember ekkor félig tréfás, félig pedig a művész iránti hódolattal áthatott méltóságteljes hangon így szólott:

— Mit szólna Ön ahhoz, ha én most egy szép százkoronást adnék magáczának?

— Hogy mit szólnék?! Elfogadnám tüstént! — válaszolt mosolyogva a színész.

A fiatalember habozás nélkül tárcájához nyul és a következő pillanatban egy vadonatúj százkoronás helyeztetik el a művész nyakán.

A mulatozás vígan folyt tovább késő éjjelig. Asztalbontás után a művész búcsút vett B.-tól, akivel a következő napokon is gyakran találkozott. Mindig kedélyesen, barátságosan beszélgettek és csak a hódmezővásárhelyi szezon utolsó napján került szóba a száz koronás. B. említette fel óvatosan, célozva arra, hogy a szolgáltatásnak visszontszolgáltatását: a százkorona visszaadását várja. A művész egy kissé zavartan, egy kissé tréfásan mondta:

— Hiszen azt maga nekem ajándékozta a vendéglőben!

B. olyan arccal fogadta ezt a kijelentést, mint akinek nagyon nem tetszik a dolog. Később a beszélgetés folyamán ismételten célzást tett a pénzre, a halának fogalmával hozva azt némi összeköttetésbe. A művész ekkor már inkább haragosan, mint tréfásan szolt:

— Az ajándékot nem szokták visszakérni.

— Az ajándékot nem, de a kölcsönt igen — volt a válasz.

— Ezt én is aláírom. Maga tehát nem fogja visszakapni az ajándékát . . . Ez volt a viszonzó válasz.

. . . A társulat egy nappal ezután visszajött Aradra. A téli szezon már javában tartott, amikor a művész egy levelet kapott Hódmezővásárhelyről. A levélben B. lendületes szavakkal emlékezett meg a színész hódmezővásárhelyi szerepléséről, majd egy kevésbé lendületes fordulatban „a kölcsönadott, de vissza nem kapott” százkoronásról. A kellemetlenkedő levélre — egészen helyesen — nem ment válasz.

Néhány héttel ezután a művész a hódmezővásárhelyi járásbírósgától egy csunya iratot kapott, amely B. Odön felperesnek . . . aradi színészről alperes elleni *száz korona és járuléka* iránt indított peresete volt.

A művészt most már komolyan kezdte bosszantani a száz korona históriája. Ugyvédet keresett és kijelentette neki:

— Mondja meg a doktor ur a járásbírónak, hogy mikor B. a százkoronást nekem adta, szó sem volt köztünk kölcsönről! Én nem fizetek most már ezért sem!

És a művész nem fizetett. A per megindult a az Igazságnak emelt marosmenti palotában egyik szigorú járásbíró megidézte Szendrey Mihály igazgatót és H. Körösi Juci művészt, — akik az ominózus vacsorán a színész és B. ur mellett ültek — hogy tegyenek tanúságot a kölcsön ügyében. A két művész kijelentette, hogy bizony ők nem hallettek semmiféle kölcsönügyletről és csak később, néhány héttel az eset után, panaszkodott előtük B. arról, hogy nem kapja meg azt a száz koronát, a mit az alperes művésznőnek kölcsön adott.

A pör aktái megint visszakerülnek a hódmezővásárhelyi járásbírósgához, ahol nemsokára meg fog jelenni a művész is, hogy eskü alatt tegyen vallomást az inkriminált száz koronáról. A hódmezővásárhelyi habituéktól pedig aligha fognak még egyszer ajándékot elfogadni az aradi színésznők ...

A mostoha fiu szerelme.

A tiszaladányi kettős gyilkosság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

Az Aradi Közlöny mai számában rövid távirat alapján irtunk Nagy Sándor tiszaladányi fiatalember gyilkosságáról. A fiu tudvalevően agyonlőtte a mostoha anyját és a mostohatestvérét azért, mert nem adták neki feleségül a mostoha testvérét, akit ő szeretett.

A föltűnő szerelmi dráma újabb részletei ezek:

Nagy Sándor tiszaladányi főbíró néhány év előtt másodszer nősült meg, elvette övegy Bodnár Istvánnét, akivel leánya, Erzsébet is a házhoz került. A főbírónak szintén volt egy legénysorban levő fia, aki évek után beleszeretett mostoha testvérebe és feleségül kérte.

A szülők érthetetlen okból nem akartak beleegyezni a házasságba és ez volt oka annak a nagy tragédiának, amely megtörtént.

Mikor néhány hónap előtt a legény meg kérte szüleitől mostoha testvére kezét és kossarat kapott, ifj. Nagy Sándor annyira nekikeredett, hogy öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. De mielőtt megöli magát, végezni akart a leánnyal is és a szülei is. A gyilkossági gondolatok akkor kis híjja, hogy valóra nem váltak, amennyiben szándékát észrevették és lefegyverezték.

Azóta a szerencsétlen fiatal legénynek rögeszméje lett, hogyha nem lehet a leány az övé, akkor haljon meg; akorra már félretette a bosszú gondolatát, hogy a családot is kiirtsa, csak a leányt akarta megölni és aztán önmagát.

Mielőtt azonban szándékát végrehajlta volna, még egyszer könyörgött apjának, hogy adja feleségül a leányt, mert nem tud nélküle élni. Az apja durván elutasította a legényt, aki ezután már nem sokáig gondolkodott, hanem csak alkalomra várt, hogy végzetes tettet végrehajtsa.

Tegnap reggel bement a leány szobájába, aki akkor még aludt, elővette revolverét és az alvó leányra lőtt. A lövés zajára az udvaron

tartózkodó mostoha anyja rosszat sejtve a nyitott ablakhoz sietett és mikor meglátta véresen fekvő leányát, rémült sikoltásban tört ki. A legény erre felkapta a még füstölgő pisztolyt és az ablakon keresztül lelőtte az asszonyt. Azután önmaga ellen irányozta a pisztoly csövét, de a lövések zajára besiető házbellek lefegyverezték a gyilkost.

Az asszony azonnal meghalt, a leány olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy életben maradásához semmi remény nincs. Az első orvosi segélyt Bauer Dezsdő dr. körorvos nyújtotta.

Öngyilkos urileány.

A tenger titka.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

Titokzatos körülmények között vetett véget életének egy fiatal fővárosi hivatalnoknő. Hozzájárulóinak azt mondta, hogy a Balaton mellé utasik üdülni, e helyett azonban Trieszt közelében Barcola tengerparti helységben megmérgezte magát, azután a tengerbe ugrott. A halászkok kifogták és kórházba szállították, de a mérgezés következtében néhány órai szenvedés után meghalt. Semmiféle levelet nem hagyott hátra és családja sem tudja okát adni, mi vihette a leányt a végzetes tetre.

A rejtélyes öngyilkosságról fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A napokban megírták a lapok, hogy eltűnt Budapestről Pollák Eszter, a leánykiházasító egyesület hivatalnoknője. A rendőrség hiába kutatott, a leány holléte felől semmiféle nyomot nem talált. Most Triesztből a budapesti rendőrkapitányság az ottani rendőrségtől, táviratot kapott, amelyben tudják, hogy Pollák Eszter Trieszt mellett Barcolában mérget ivott és a tengerbe ugrott. A távirat így hangzik:

Julius huszonegyedikén Barcolában rendkívül diszkrétan öltözött leány megmérgezte magát, tengerbe ugrott, halászkok kimentették, behozták Triesztbe a kórházba, ahol meghalt. Szemtanuk állítása szerint mielőtt végzetes tettet elkövette, heves szóváltása volt a társaságában levő nagyon elegáns fiatal emberrel, kinek öngyilkosság után nyoma veszett, leány személyazonosságát megállapították. Pollák Eszter magánhivatalnoknő, Budapest, lakása Erzsébet-körut 48.

A rendőrség a jelzett szám alatt tényleg megtalálta az eltűnt leány családját. Édesanyja és egy nővére van, akik már előbb értesültek a leány titokzatos öngyilkosságáról.

A végzetes tett okáról az öngyilkos leány nővére így nyilatkozott:

— Eszter nővérem gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Lupus (bőrfarkas) támadt az arcán, mintegy öt évvel ezelőtt és hiába járt a tanárokhoz, nem tudtak rajta segíteni. A lupus egyre jobban terjedt és felhúzódt a jobb szeméig és attól tartottunk, hogy elveszti a látóképességét. E miatt valóságos buskomor lett és az utolsó napokban már annyira ideges volt, hogy nem bírtunk vele.

Az volt a terve, hogy néhány ismerőszével a nyarat Balatonszentgyörgyön fogja tölteni. El is utazott Budapestről, de utóbb megtudtuk, hogy Triesztbe ment azért, hogy a tengerbe ölje magát és nyoma vesszen. Nem akarta, hogy megtudjuk öngyilkosságának okát. Telje-

sen kizártunk tartom, hogy egy fiatalember társaságában látták, mert férfismerőssel egyáltalában nem voltak.

Az öngyilkos leányt hozzátartozói exhumáltatják és Triesztből Nyitrára szállítatják, ahol el fogják temetni.

Nagy Sándor blankettája.

*

Praktikus útmutatás a választók meghódítására.

Arad, július 29.

A képviselői tisztesség és fizetés mellé néha némi kellemetlenségek is járnak a mandátumokhoz. Dolgozni is kell néha néha. Ez a munka két részre oszlik: van olyan, amely a fórumon folyik s akad olyan is, amelyet a kerületek, a választó polgárok érdekében kell elvégezni. Ez az utóbbi sokszor kellemetlen és fárasztó, de bele kell harapni, mert a mandátumok prolongálására is gondolniuk kell a képviselő uraknak.

Szinte elképzelhetetlen az a sok zaklatás, amelyvel egyes befolyásos honatyákat választóik megkörnyékezik. Az egyik italmérési engedélyt akar, a másik a fiát szeretné bejuttatni a minisztériumba, vagy egyéb zsiros állásba, sőt Nagy Sándortól, a nagylaki kerület népszerű képviselőjétől, a nagylaki kerület népszerű képviselőjétől, akiről az alábbi történet szól, egy szakácánál nemrég azt kérte, hogy juttassa be őt a király konyhájára.

Az agyongyötört képviselők úgy segítenek magukon, ahogy tudnak. Némelyik szomszoru megadásal lótt fut egyik minisztériumból a másikba és azal fenyegetőzik, hogy ellenzékbe megy, ha az ügyet, amelyet pártol, kedvezően el nem intézik. Vannak ellenben olyanok is, akik egy lépést sem tesznek, habár a protekciót kérő levelek egész halmaza fekszik is előttük.

Nagy Sándorról például köztudomásu, hogy nem szeret a minisztériumok előszobáiban ácsorogni és borzad a közbenjárásoktól. A választói azonban nem respektálják képviselőjük eme tulajdonságát és különösen az utóbbi időben özőnével küldték a nyakára a furcsábbnál furcsább instanciákat, hogy a minisztériumokban azoknak szószólója legyen. A kérelmezők azonban türelmetlenek is és egyre-másra írogatták Nagy Sándorhoz a tudakozódó leveleket, érdeklődve ügyeik állásáról.

Nagy Sándor már nagyon megunta a sok zaklatást és rendkívül furfangos módját eszelte ki a választók megnyugtatójának. Blankettákat nyomtatott ezzel a szöveggel:

Kedves Baráom!

Ertesitem, hogy a kérdéses ügy kedvező elintézésében eljárám.

Készséges bive

Nagy Sándor.

A választók természetesen szentül meg vannak győződve, hogy rendben van a szénájuk és mindenféle magasztalják a képviselőjüket, milyen derék, fáradhatatlan ember és mennyire igyekszik a kéréseiket teljesíteni. Azt persze senkisé nem tudja, hogy a képviselő ur zsebében több tucat ilyen levélke van és akár előre is átadhat nekik egyet, ha még valamit kívánnak tőle.

Ez a kis leleplezés nem árthat Nagy Sándornak, akit választói a rajongásig szeretnek, de annyira bizonyos, hogy a képviselő ur nem többé fogja blankettás ígéretekkkel választóit megnyugtani.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi községi polgári fiúiskolában az 1908—1909 tanév elején, magánvizsgálatok augusztus hó 28-án és 29-én tartatnak meg. Kérvények augusztus hó 6-ig fogadhatnak el.

Aradi rendőrök garázdálkodása.

Artatlanul meghurcolt urileány.

Egy detektív boszujának áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 29.

A protekció sehol anyi kárt nem okozhat, mint a közönség élet- és vagyonszükségletére ügyelő testület kebelében: a rendőrségnél.

A rendőrségnek nemcsak vezetői, de a legkisebb közege is csak akkor felel meg annak a rendkívüli fontos és súlyos feladatnak, ha hivatására rátermett.

A rendőrség óriási hatalmát csak úgy kezelheti a közönség javára, ha azzal okosan él. Tudatlanság és szándékos rosszakarat igen közeli szomszédságban tanyáznak s ha a rendőr, az ő félelmetes, diszkréciójával nem bánik okosan, nehezen állapítható meg, vajjon mi volt a rugója egy-egy felháborító cselekedetének: tudatlanságának áldozata-e valaki, vagy gonoszszámból, hatalmával visszaélve kellemetlenkedett neki nem tetsző személyeknek.

Azért a rendőrség olyan hely, a hol alkalmazottakkal való kísérletezésnek nincs értelme, de haszna sem. Aki nem odaváló, attól kimélet nélkül meg kell szabadítani a testületet, amelynek tekintélyét kemény és derekas munkával sikerült csak arra a nivóra emelni, a melyen örömmel látjuk.

Ma az aradi rendőrség egy detektívje követelt el olyan deliktumot, amely nemcsak a közönség körében kelt visszatetszést, hanem magában a rendőri testületben is a legelsőbb elítélésben részesül. *László Béla* polgári rendőr tegnap este artatlan és védtelen nőekkel szemben oly módon élt vissza hatalmával, hogy *Green Nándor* tb. főkapitány megindította a detektív ellen a fegyelmi eljárást.

A *Fehér Kereset* színház előtt beszélgetett *Nagy Julia*, gyűszűszépséges aradi iparos családból származó leány, két nőismerősével. A társaság csendesen viselkedett s halk hangon beszélgetésük senkinek fel nem tűnt.

Arra ment *László Béla* detektív, akit *Nagy Julia* ismert s így szólott a vele együtt álló asszonyokhoz:

— Itt meg *László* detektív.

A polgári rendőr meghallotta ezt s odalépett a három nőhöz s így rivallt *Nagy Julióra*:

— Hogy meri maga én rólam illetlenül nyilatkozni?

— Nem szólítottam én semmit, megmentőtől megijedni leány, nem nyilatkoztam sem illően, sem illetlenül. Tessék engem békén hagyni.

László azonban, aki még régebből haragosa a társaság egyik tagjának, odaintette a Szentháromság-szobor előtt posztoló rendőrt s reáparancsolt, hogy kísérsje be *Nagy Juliót* a városházára.

Es ellen a jogtalan brutalitás ellen hangos szóval tiltakoztak a nők, de a hatalmat fittogtatni akaró detektív erőlyes eljárást parancsolt reá a rendőrről s ez a biztatásra olyan jelenséget rögzített, hogy megbotránkozva és pírulva nézték végig Arad főutcáján járó-kezők a szégyelni való rendőri virtuskodást.

Durva szavakkal szidalmazta a leányt. s kétszer meg is rugta s ez sirva szégyenkezve

engedett a két hatalmaskodó és hatalmuktól megrészegedett rendőrököznek.

Nagy diadalal jelentette a magáról megfőledkezett detektív *Hoffmann Győző* ügyeletes rendőrfőosztályvezetőnek, hogy milyen remek rendőri munkát végzett. Sikerült az artatlan, gyöngye leányt egy durva rendőregény segítségével előlitanla.

Hoffmann rendőrhadnagy kihallgatta *Nagy Juliót* s a kíséretében megjelent két nőt is s mikor azt látta, hogy *László* végzetes tudatlanságából milyen megszégyenítő módon élt vissza állásának hatalmával, azonnal a legerélyesebb módon leszidta. *Nagy Juliót* bocsánatot kérve a rajta esett durva sérelemért, rögtön szabadon bocsájtotta s arra kérte, hogy *László* ellen tegye meg a feljelentést.

Ma délután ez meg is történt. *Green Nándor* tb. főkapitány hallgatta ki a rendőri brutalitás áldozatát, aki sirva panaszkodott, hogy reá az a benyomást gyakorolta *László* detektív viselkedése, mintha a köztük régebben fennálló haragért akart volna boszút állani.

A főkapitány szonnal elrendelte az amugy is használhatatlan detektív ellen a fegyelmi vizsgálatot.

A rendőrségen már hosszabb idő óta rossz szemmel nézték *László*nak viselt dolgait. *László* protekció révén jutott a detektív testületbe, ahol teljesen használhatatlannak bizonyult. Néhány hónappal ezelőtt már indítottak ellene fegyelmi eljárást. Szintén hivatalos hatalmával élt vissza. Minden meghatalmazás nélkül házkutatást tartott. Akkor a sajtó, tekintettel arra, hogy *László* kezdő ember volt, aki fizetéséből családot látott el kenyérrel, nem hozta nyilvánosságra az esetet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Szókimondó asszonyosság, színmű. Gál Gyula felléptével.

Péntek: A bíboros, dráma. Gál Gyula felléptével.

Szombat: Mercadet, színmű. Gál Gyula felléptével.

Vasárnap: Becstelének, színmű. Gál Gyula felléptével. Utolsó előadás.

* *Gál Gyula* Aradon. A Nemzeti Színház kiváló művésze, *Gál Gyula* holnap kezd meg négy estére tervezett vendégsszereplését. A művész első fellépése holnap a Szókimondó asszonyosság című színműben lesz, amelyben Napoleon szerepét játssza. Ezt a szerepét szereti *Gál Gyula* legjobban s ebben óriási sikerrel is voltak. A címszerepét *Novák Irén* játssza. A többi szerep *H. Körössi Juci*, *Benkőné*, *Delli*, *Várnay*, *Leövey*, *Mártonfi*, *Borbély* és *Ujj* kezében van.

* *Fedák Sári* bucsujátéka Berlinben. Mint Berlinből írják, július 28 án ért véget *Fedák Sári*nak berlini vendégsszereplése. A művész összesen ötvenszer lépett fel a német fővárosban, mind az ötvenszer abban a Veró féle operetben, amelynek címszerepében bemutatkozott. Bucsuja alkalmából a német lapok rokonszenves sorokat szentelnek a primadonnának és nem mulasztják el azt az udvarias megjegyzést sem, hogy *Fedák* csak azért hagyja el Berlint, mert régebben vállalt kötelezettsége máshová szólítja.

* Az *Uránia* új műsora. Az aradi „*Uránia*” színház legújabb műsora olyan kitűnően van összeállítva, hogy az a nézőknek igazi élvezetet szerez. Az új műsorban találunk érdekes látványosságokat, kacagató bohózatokat, fantasztikus mu aványokat és természetesen felvételek után készült színes képeket. A közönség valóban rokonszenvenvel támogatja az *Uránia* színházat, a mely egyike a legolcsóbb szórakozási és kulturális intézményeknek.

Az énekesnő gyilkosa.

Cinkostársa is van.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

Trieszt városát az a borzalmas gyilkosság tartja izgalomban, amelyet *Födrem von Födransperg*, volt katonatiszt követett el, aki meggyilkolta *Lucie Fabry* szonett-énekesnőt s darabokra vágva holttestét, áldozatának fejét a tengerbe dobta. Ez a gyilkos módszer nem újdonság Triesztben. A magyarok visszaemlékezhetnek még, hogy egy magyar születésű fiút, egy trieszti bank alkalmazottját, aki pénzeslevelet vitt a postára, hasonló módon gyilkolt meg egy trieszti napszámos s áldozatát darabokra vágva, ládában adta fel a vasuton. A tettetést tán tíz év előtt Budapesten akasztották fel.

Födrem von Födransperg, a gyilkos megvallotta bűnét és most a rendőrség lázasan kutat a gyilkos előléte után.

A szörnyű büntett részleteiről Triesztből ezeket jelentik:

Fabry Lucy, a meggyilkolt szonett körülbelül harminc éves volt, özvegy és Milánóban született. Állandó lakóhelye Tuniszban volt, ott neveltette tíz éves fiát is, akit egy oltani nevelőintézetbe adott be. Az eddigi nyomozás eredményeiből a rendőrség azt következteti, hogy a gyilkosság: szombaton tízenegy és tízenkét óra közt hajtották végre. Amikor a rendőrség emberei és a bíróság közlegel *Födransperg*nek, a gyilkos díjnoknak lakásán megjelentek, nem volt odahaza. Néhány perc múlva azonban megjelent és amikor felszólították, hogy nyissa ki az ajtót, kijelentette, hogy a lakás kulcsát elvesztette. Erre lakatost hívtattak és feltörték az ajtót. *Födransperg*, amikor lakásában a feldarabolt holttest egyes részelt, becsomagolva és elszállításra készen megtalálták, nagyon közönyösen viselkedett és semmi igaztatlanságot nem árult el. A rendőrség reggel négy óráig vallatta, de semmit sem tudott belőle kibozni. *Födransperg* az egész hosszú vallatás alatt megmaradt amellett, hogy távol áll a büntényről és hogy a gyanút magáról elterelje, a meggyilkolt szonett egy másik udvarlójára hiva fel a figyelmet. A súlyos terhelő adatokkal szemben azonban a rendőrség *Födransperg* állításainak nem ad hitelt.

A trieszti artisták tegnap az áldozat javára gyűjtést indítottak. Összesen 114 korona folyt be.

A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen áldozat becsomagolt fejét a gyilkos szállásadója, *Cellichné* dobta a tengerbe s vasárnap délután a lakásban eltakarította a vér nyomokat, felmosta a véres padlót, levakarta a falat és kimosta *Födransperg* fehér vászon nadrágját, amely szintén véres volt. A ház közelében összegett ruhadarabok maradványait találták, amelyek a meggyilkolt leányé voltak.

*Fábry Lucy*nek, a szerencsétlen véget ért szonettnek temetése délelőtt tízenegy órakor ment végbe. Rengeteg közönség vett részt a temetésen, úgy hogy a rendőrség csak nagy ügygyel-bajjal tudott utat nyitni a halottas kocsinak. Ott voltak a varieté társulatok összes tagjai. A dalcsarnokok koszorúkat küldöttek, az énekesnők pedig tele hintették a koporsót virágokkal. A halottas kecsk előtt fehér ruhás leányok mentek. A koporsót a városi sírkertbe szállították.

Amikor a gyilkos Föderansperget délelőtt a rendőrségről átkísérték az ügyesség fogházába, a vásártéren kellett keresztülmenniük. A kofák felismerték és körülfogták a gyilkost, krumplicival, hagymával, rothadt gyümölcsöcsel dobálták, szembeköpdösték és meg is akarták verni. A rendőrök csak revolverrel tudták a fenyegető tömeget távoltartani.

A meggyilkolt leány társnól beszéltek, hogy Fabry Lucynak gyönyörű ékszerrel voltak. Értékes briliáns fülbevalót hordott és volt egy pompás női revolvere, amelynek agya drágakövekkel volt kirakva. Asonfelül csütörtökön este ötszáz korona készpénzt is láttak nála. Pénteken este Fabry Lucy megjelent a varriatében társnól között, akik azt kérdezték tőle, szakított-e Föderansperggel. A leány ekkor kijelentette, hogy nem szakított, sőt nagyon boldogan élnek együtt. Azt is beszélt, hogy Föderansperg öt nőül fogja venni.

HIREK.

Kaland a debreceni állomáson.

— Rákosi Viktor, mint vasutas. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 29.

Rákosi Viktorról, aki súlyos betegségéből a magyar közönség igaz öröme már fölépült, irnak nekünk Debrecenből vidám hírtörít. A jásos író úgy került a hajduk híres városába, hogy kerületébe utazott, Hajdunásrára s a vonatjának, mely éjszaka ért Debrecenbe, csak reggel hat órakor volt csatlakozása a vicinálishoz.

Rákosi rettentő álmos volt és tudta, hogyha ő most behajtat valamelyik vendégfogadóba, akkor biztosan elalussza a reggeli vonatot. Megszólitott hát egy vasuti tisztet.

— Uram, én Rákosi Viktor képviselő vagyok, Hajdunásrára utazom, de addig aludni szeretnék. Adjon valami kis sugót az állomás-épületben, ahol álomra hajtsam fáradt fejemet.

Az ilyes beszéd még akkor is meghatotta volna a vasuti tisztet, ha ő lett volna a köszlő ember negyedik fia. Előzékenyen szólt:

— Oh, nagyon szivesen, képviselő ur! Rendelkezésére bocsátom az inspekciós szobát. Ott kitűnő kanapé van és senki sem fogja háborgatni.

A kanapé tényleg kitűnő volt, bárha Rákosi Viktornak annyi ideje sem volt, hogy ki tanulmányozza. Amint végig feküdt rajta, el is aludt nyomban.

Epen javában aludt, amikor valaki nagy erővel kezdte rázni a vállát és szaporán szólókatott hozzá:

— Tekintetes ur! Tekintetes ur!

Rákosi Viktor riadtan ugrott föl és félálomban kérdezte:

— No mi az? Mi baj?

— Semmi baj sincs, kérem alássan, csak azt akarnám megkérdeani, hogy mi történnék a tizenegyezerötszázharminchatos vaggonnal. Szívesen álmoson és idegesen felelte:

— Eh, hagyjon nekem békét! Tolják a raktárba, punktum!

— Igenis, kérem alássan!

Az éjjeli látogató elcsoszogott, bárha odakint egy kicsit illelten formában motyogta el, hogy amiért valakit vasutashoz teremtett a jó Isten, azért még nem volna muszáj egy lármánia.

Rákosi Viktor ellenben nem gondolt semmire, hanem aludt tovább egész reggelig. Akkor aztán beszállott a vicinálisba és az ablakon kikönyökölve nézdegélte az állomási épü-

letet. Egy öreg vasuti tiszt állott a perron közepén és kivörösödött arccal kiabált:

— Hogy a mennydörgős mennykő csapjon az egész személyzetbe! Hová tették a tizenegyezerötszázharminchatot?

Rákosi Viktor úgy érezte e pillanatban, mintha az előbb apoztrofált mennydörgős mennykő épen őt legyintette volna meg. Ijedten húzódott vissza a fülkébe, de még ide is behallatszott a kiabálás.

— Hallatlan! Egy vaggont elloptak a perronról! Ilyen szégyen!

Csak amikor már megindult a vonat, akkor merte újra kidugni a fejét az ablakon és félénken szólott az öreg vasuti tisztnak.

— Bácsi, bácsi! Nézzen be csak a raktárba... Maga nevetni fog!

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 30 an az időjárás: Meleg, elvélve csapadék, zivatarok.

— Vilmos császár haragszik. *Svine-mündéből* jelentik: Vilmos német császár a Hohenzollern jachton ideérkezett, hogy nagyatyja, I. Vilmos szobrának leleplezésén részt vegyen. A város polgármestere ma megjelent a császári hajón, hogy az uralkodót személyesen is meghívja az ünnepekre. A császár azonban a polgármestert nem fogadta, csupán az udvarmester által adta tudtára, hogy a leleplezésen nem fog megjelenni. Távolmaradását azzal okolta meg, hogy a szobor nem teszi neki, mivel nagyatyjának nem lovaszobrot állítottak.

— Eulenburg állapota javult. *Berlinből* jelentik: Eulenburg Fülöp herceg állapota a két utóbbi napon lényegesen javult. Hétfő óta a herceg a nap legnagyobb részét már ágyon kívül tölti. Valószínű, hogy a tárgyalást legközelebb folytatják.

— Elítélt ügyvédek. *Fiuméből* jelentik: Maylender Mihály dr. és Breilich Ferenc dr. itteni ügyvédek, akik tavasszal a törvényszék egyik tárgyalásán össze verskedtek, a budapesti kir. tábla 1000-1000 korona pénzbüntetésre ítélte.

— Pállik Béla temetése. *Budapesti* tudósítónk jeleni: Pállik Bélának, az elhunyt kiváló festőművésznek temetése ma délután volt óriási részvét mellett. *Apponyi* Albert gróf kultuszminisztert *Molnár* Viktor államtitkár képviselte, azonkívül jelen volt a közélet, az irodalom és művészet számos kitűnősége. A művészek nevében a búcsuzatást *Róna* József szobrász mondotta.

— Wahrmann René birtoka. *Löcséről* táviratozzák: *Beszkid* Antal szepesófalusi ügyvéd megvásárolta Wahrmann Renének Szabolcsmegyében fekvő tizenhat községre kiterjedő birtokát hat millió koronáért. A birtokot parcellázni fogják.

— Katasztrófa a tengeri fürdőn. *Berlinből* jelentik: Ahlbecken, a keleti tenger híres fürdőjében ma nagy szerencsétlenség történt. Két előkelő berlini hölgy, Degener Elza, egy vasuti igazgató leánya és Kopp Sarolta, akinek apja többszörös milliomos, tiltott helyen fürödtek. Mulatozás közben észrevették, hogy egy csendőr jár a parton. A büntetéstől való félelmükben erre mélyen beusztaak a tengerbe, de mikor vissza akartak jönni, görcsöket kaptak s a vízbe fulladtak. A szerencsétlenséget végignézték a lányok hozzártatózó is, de nem segíthettek rajtuk.

— Leánykereskedő szülők. *Párisból* jelentik: La Coropnóban tegnap olyan eset történt, amely a leánykereskedelem ellen alakult francia ligának bőven okot ad arra, hogy megkét-

szerezze a buszóságát. Néhány perccel az Isle de Panay reül gőzhajó távozása előtt egész csomó leányt és fiatal asszonyt vitték a fedélzetre. A pénzügyi tisztviselőknak felkúnt a dolog: nyomozni kezdtek s kiderült, hogy a fiatal néket a szülők adták el leánykereskedőknek, hogy egy kubai nyilvános hába szállítsák őket. Természetesen nyomban visszavitték őket a szárazföldre. A hatóságok vizsgálatot indítottak s intézkedtek, hogy az időközben Cadixba indult hajót ott újból kutaszák át.

— A török alkotmányharc. *Berlinből* jelentik: Egy párisi lap azt írja, hogy a szultán van der Goltz tábornokot újból Konstantinápolyba hívta abból a célból, hogy a török hadseregben reformokat vigyen keresztül. Ezzel szemben itteni hivatalos körökben kijelentik, hogy Goltz tábornok ez állítólagos konstantinápolyi utazásáról semmit sem tudnak. — Konstantinápolyból sürgönyzik: A szultán az ifju törökök kívánságának engedve második titkárát, Izzet pasát megfosztotta állásától és Damaszkuszba száműzte.

— Lefejezett vasuti ér. *Berzováról* jelentik tudósítónk: Ma délelőtt 11 órakor végzetes szerencsétlenség történt az arad-tövisi vonal *milova-odvosi* állomásán. Mikor a 695 számú tehervonat kirobogott az állomásról, az első őrház közelében a vonat elé került *Pogány* Tivadár mozgóór, aki a vonat fűtülésére sem ment le a vágányról. A vonatvezető fékezett, de késő volt s a vonat keresztül ment rajta és a szó szoros értelmében lefejezte. Hogy miért ment a mozgóór a vágányokon, mikor a vonat jött, nem tudni, nincs kizárva, hogy a szerencsétlen öngyilkosságot követett el.

— Emberpusztító taifun. *Shanghaiből* jelentik: A Hongkongban pusztító taifun következtében mintegy kétezer ember vesztette életét. A Ying King-gőzös 300 emberral elsüllyedt.

— Mozdonyvezetők a vasutas szövetségben. Az országos vasutas szövetség eredményes működésének hatása alatt s áthatva a közös cél iránti együttműködés eszméjétől, az országos mozdonyvezetők szövetség mellett az aradi mozdonyvezetők oly tömegesen lépnek be a vasutas szövetség aradi kerületébe, hogy a napokban a szövetség aradi kerületének kebelében már megalakították a *vontatási szakcsoportot is*. A vontatási szakcsoport körében a mozdonyvezetők, fűtők stb. intenzív, erős munkát fejthetnek ki s rövid idő múlva az eredmények egész sorozatát mutathatják fel. A vontatási szakcsoport elnöke: Bartha Mihály máv. mozdonyvezető, jegyző: Czlrmer György máv. mozdonyvezető, rendező választmányi tagnak: Went Manó máv. mozdonyvezető, Orlovsky János máv. mozdonyvezető, Horváth Mihály máv. mozdonyvezető, Barna János máv. fűtő, Lajerás Sándor máv. mozdonyvezető, pótválasztmányi tagnak: Pál Béla máv. mozdonyvezető, Madár Géza máv. mozdonyvezető, Kalkó István máv. előfűtő, Nádasdi József máv. fűtő, Dobos Lajos máv. mozdonyvezető választott meg.

— Az agyonvert főbíró. *Budapestről* jelentik: Jászszentandrási községben április 25-én hajnalban vértócsában elterülve, agyonverve, holtan találták meg a község főbíróját, *Terjek* Istvánt. A megejtett vizsgálat csakhamar kiderítette, hogy a község képviselőtestületének négy tagja és pedig *Bordás* Bálint, *Kaszab* Ignác, *Kovács* P. János és *Csikós* Béla ölték meg a főbíró. Mind az öten reggelig mulattak a kocsmában s hajnalájban valameny nyien be voltak rugva és az utcán összevessetek. A négy ember bottal támadt a főbíróra,

akit addig ütöttek kegyetlenül, amíg fel nem bukott és meg nem halt. A csendőrség mind a négy embert letartóztatta. A két elsőrendű vádlott jó módú birtokos emberek, tízezer koronát ajánlottak fel övadékukszabaddalra helyezésük fejében, ámde a törvényszék nem engedte őket szabadlára. Az ügyesség vádirata ellen Ledniczky Jenő fővárosi ügyvéd kifogásokat adott be. Ezeket ma tárgyalta a vádtanács. A bíróság mind a négy foglyot halált okozott súlyos testi sértés büntette címén vád alá helyezte. Egyben elrendelte a vádtanács, hogy a két elsőrendű vádlott nyomban szabadlára helyezzessék.

— Halálos villámcsapás. Zomborból táviratozók: A nagy zivatarnak ismét két halottja van. Tamáskovics Félix bajmoki földművelő gabonát szállított hasa a határból. Az uton utólrta a zivatar s a villám kocelján halálra sújtotta. Lovai szintén elpusztultak. Oncdi Péter moholi legényt ugyanakkor szintén utólrta a vihar s a szerencsétlen szintén villámcsapástól meghalt.

— Magyar színigazgató halála idegenben. Mai lapunkban megirtuk, hogy Ferenczy József színigazgató itt meghalt. Az elhunyt igazgató 1852-ben Magyarországon született. 1874-ben a weimari udvari operában nagy sikert aratott a „Büvös vadász”-ban, majd a bécsi Ringszínházhoz került és ő kreálta Hoffmann meséiben Hoffmann. Ezen az előadáson gyuladt ki és égett porrá a Ringszínház. Ferenczy akkor csodával határos módon menekült meg. 1878-ban rövid ideig a hamburgi Carl Schultze-színház igazgatója volt, később a berlini Central-színházban játszott, végül a Westend-színház operett-társulatából vendéjátékokra ensemblet alakított és bejárta a világot.

— Vasuti szerencsétlenség Amerikában. Ot-tavából táviratozók: A Canadian Pacific vasut egyik teherronata Truden mellett kisiklott. Míg a munkások a kisiklott vonat romjainak eltakarításán fáradoztak, a szomszédos vágányon három személyvonat várt az ut szabadlétére. Ekkor hirtelen egy negyedik vonat érkezett, amely beleszaladt a leghátul álló személyvonatba. Három utas életét vesztette, 5 megszebesült.

— A negyedmillió nyakék tolvaja. Berlinből táviratozók, hogy Steger Máriát, gróf Wartersleber asszony komornáját, aki urnójának negyedmillió korona értékű nyakékát elrejtette, tegnap szabadon bocsátották.

— A nagyszalontai sikkasztó örült. Megirtuk, hogy Hollender Gyula nagyszalontai vasuti pénztárnok, aki három hónap óta volt alkalmazva a szalontai állomáson, a napokban 1045 korona elsikkasztása után megszökött. Hollender már napok óta zavarodott elméjének látszott. Ma arról értesítanek bennünket, hogy a zavarodott elméjű, sikkasztó vasuti pénztárnokot ma hosták haza Budapestről, a kereskedelmi minisztérium megbízásából. A szerencsétlen ember kérvényt nyújtott be a minisztériumhoz, amelyben az összes vasutasok kivégését kérte. A megbomlott elméjű embert a főváros kórházában nem lehetett elhelyezni. Egyelőre a családja felügyeletére bízták s hozzátartozói most azon vannak, hogy a vasuti pénztárnokot a nagyváradi, vagy a gyulai elmegyógyintézetben helyezhessék el. Nagyszalontán még mindig azt hiszik, hogy a sikkasztó csak szimulálja az örültséget, hogy az igazságszolgáltatást kikérülje.

— Szultánból — király. A dohányos embereket bizonyára érdekelné fogja az a hír, hogy a „Szultán” nevet viselő szivarkák nem sokára kimaradnak a forgalomból. A dohányjövadékok igazgatósága ugyanis a szivarkákat ezentúl „Királyszivarka” elnevezéssel bocsátja

utnak ugyanazon árban éppen olyan csomagolással . . .

— Az adókvetés. Az adókvető-bizottság előtt folyó hó 30-án, azaz csütörtökön tárgyalás alá kerülnek a 2123. tételtől 2256. tételig a teherszállító, terménykereskedő, temetés rendező vállalat, tetőfedő lemez-gyáros, téglagyártó, tímár, tojáskereskedő, tollkereskedő, udvarbérbeadó, utazó, ügynök, folyó hó 31-én azaz pénteken tárgyalás alá kerül a 2157. tételtől 2380. tételig ügyről jutalék, ügyvéd, üveg, porcellánkereskedő, üzletvezező százalék mellett adója.

— Hivatalvesztés egy elmebajos vádjára. Karcagról jelentik: Jogászörökben élénk vita tárgya egy karcagi albiró fegyelmi ügye. Adorján Imre aljárásbíró ellen, a karcagi járásbíró-ság vezetője, Simon János fegyelmi jelentést tett azon a címen, hogy az albiró részeges és botrányos magaviseletű. Az albirót előzetes kihallgatás nélkül, pusztán feljelentésre, a fegyelmi bíróság felfüggesztette állásától. A fegyelmi eljárás során az albirót hivatalvesztésre ítélték s akkor perújítási kérést adott be, melyben számos új tanura hivatkozott és hivatkozott arra, hogy a feljelentő járásbíró és két tanu hamis esküt tett, hogy a vizsgálóbíró a vizsgálatot boszúúól hamisan vezette, azért, mert az albiró megelőzőleg ellene egy bűnügyben vizsgálatot teljesített. A perújítási kérvény, amelyet Nagy György dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő szerkesztett meg, részletesen reá világított az alapeljárás súlyos hibáira. A legsúlyosabb hiba az volt, hogy a fegyelmi feljelentést tevő Simon János járásbíróról hatóságilag megállapított, hogy elmebajos s mégis egy elmebajos ember vádjára építette ítéletét a fegyelmi hatóság. Adorján Imre a tanuk egész seregével bizonyította, hogy ő mértékletes, józanéletű ember s a karcagi összes ügyvédek bizonyították, hogy a tárgyalásokat lelkiismeretesen, tudással vezette. A karcagi járásbíró-ság bírói kara és tisztviselő személyzete is megmozdult, hogy ok nélkül elmozdított társuk elégtételt nyerjen.

— A végrehajtási novella ellen. Az Aradi Kereskedők Köre, a mint megirtuk, megkereste az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy az új végrehajtási törvény életbeléptetésének elhalasztása iránt intészen fölterjesztést a kormányhoz. A kérelemhez az aradi ipartestület is csatlakozott. A kereskedelmi és iparkamara ilyen értelemben sürgős feliratot intézett Günther Antal igazságügyminiszterhez és a felirat támogatására a kereskedelmi minisztert is megkereste.

— Gyilkos villámcsapás. Tegnap délután Apateleken nagy zivatar volt, amelynek emberáldozata is akadt. Hisskiri Flore morodai földműves künn dolgozott a mezőn egy társával együtt. Hirtelen nagy zivatar támadt és a két garda a munkát abbahagyva éppen kocsira akartak ülni, hogy hazahajtsanak, midőn egyszerre lecsapott a villám és Hisskiri Floret találta, aki holtan terült el. Társának, aki közvetlenül mellette tartózkodott, csodálattal nézett, semmi baja sem történt.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telekkönyvi hatóságánál az elmúlt héten a következő tulajdonjogi átruházásokat jegyezték fel: Nagy Mária elad az aradi 285. sz. tjkvben felvett Desső-utcai 13. sz. telekből 315 □ ölet 8987 korona 50 fillérért Novák Gusztáv és neje Drescher Etelnek. — Jovanov Isza és neje Putin Mária eladják az aradi 1428., 1617., 3482., 3878., 4174., 4286., 4846., 5296., 5467., 5909., 6012., 6028., 6384. és 6570. sz. tjkvben felvett ingatlanokat 15000 koronáért Jovanov Milánnak.

— Pályázat posta-gyakornoki állásra. A budapesti és a kerületi postai igazgatóságok összesen 80 gyakornok jelölti állásra hirdetnek pályázatot. Pályázhatnak a középiskolát, vagy

szel egyenrangú más tanintézetet végzett 18 éven felüli magyar állampolgárok. Az állások közül 16-ot a budapesti posta- és távirat-igazgatóság, 8-8-at pedig a többi kerületi igazgatóságok fognak betölteni. A pályázatok augusztus 15-ig nyújtandók be az illetékes főszolgabíró vagy polgármester útján a posta-igazgatósághoz címezve.

— Felhívjuk olvasóink figyelmét a Magyar Élelmiszer szállító Részvénytársaság nyilvános hűtő és fogyasztó raktárának hirdetésére, mely lapunk mai számában megjelent 5807

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Welsznál Aradon. 191.

● A kiváló bór- és kálciumos gyógyforrás ●

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél és káros bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes szódavíz.

● Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Bonyo-Lápolyi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8. ●

TÁRKASÁGOK.

(Komlóssy Emma pusztán.) Szilaspusztán okvetlenül belekerül a magyar színeszet történetébe. Hogyne. Bölöny József — a kolozsváriak egykori népszerű intendantsa — és felesége, a szellemes Nedeczky Ferike most is csak akkor boldogok igazán, hogy ha színésznappal vehetik magukat körül.

Ezt a szimpárikus vonást az se csorbítja, hogy éppen ilyen gyengéjük van uradalmi szomszédjuk, Tisza Pista iránt. Így történt aztán, hogy azon az arató ünnepen, melyet Bölönyiek a minap Szilaspusztán rendeztek, egy vig művészcsapat élén Komlóssy Emma és egy letört politikus-kompanya vezéréként Tisza Pista is jelen volt.

Érdekes volt látni, hogy a napsütötte arcú bihari legények milyen vágyakozó pillantásokat vetettek a művésznőre és hogy a csinos leányok milyen szakértően mustrálták a művésznő öltözetét. Komlóssy Emma abban a száraznau rokokójában, abban a selyem pruszliban és abban a piros csizmában jelent meg az arató-ünnepen, amelyben a „Sárga csikó”-beli Erzsikét szokta játszani.

Amikor a cigányok ráreccséntettek a csárdásra, az első legény illedelmesen odaállt a primadonna elé és felkérte a táncra. A kitűnő primadonna dehogyan is kérte magát. Táncolt az elsővel, a másodikkal és a tizedikkel is. Bizony tanulhattak tőle a bihari leányok kecsesen, tüzesen, magyarosan táncolni.

De ők mást is akartak tanulni.

— Ne sértse a szóm — nagyságos kisasszony — könyörgött egy parázsszemű kisleány — azt hallottuk, hogy olyan gyönyörűen tud dalolni . . . daloljon hát nekünk valamit!

— Az ám, daloljon valamit! — visszhangosta a többi.

Mit tehetett Komlóssy Emma? Amint kipihente a táncot, elkezdett dalolni. Előbb bánatosat, azután pajkos jókedvűt. Amikor elhallgatott, mély csend támadt. A szilasi pusztán nem tudják, hogy ilyenkor tapsolni szokás. De minden tapsviharnál őszintébb sikert jelentettek a kigyúlt arcok és könybelábad szemek.

. . . No meg az a szerelmeslevél, melyet Komlóssy másnap reggel egy mezei virágokból kötött bokrétaban talált.

Ezt a falu legdalliasabb legénye küldte a primadonnának s arra kéri: protessálja be őt a színházhoz valami munkára, mert ő szeretné a primadonnát mindennap — látni.

(Aki lekésik az ágyról.) A Központi kávéház egyik törzsasztalától való ez a kis történet:

Egy társaság már jó régen együtt volt tegnap, az asztal alatt már halommá nőttek a pezsgés üve

gek hullái, s a napsugarak kívülről már veszedelmes konkurenciát csináltak a villamos fénynek, mikor az egyik elázott hős nagynehezen felállt az asztaltól, kivette az óráját és komolyan így szólt:

— Szervusztok fiuk, nekem már muszáj haza mennem, mert lekésem az ágyról.

— Nem kis megdöbbenés fogadta ezt a furcsa kijelentést. A bohém a legtermészetesebb hangon magyarázta meg a dolgot.

— Igen, igen, csak ne csodálkozzatok. Tegnap reggel pont 5 órakor értem haza s amint belefeleltem az ágyba, az ágy azonnal elindult velem. Forogni kezdett, a levegőbe emelkedett és elindult. Most mindjárt öt óra, ha nem sietek haza, lekésem az ágyról...

TORVÉNYKEZÉS.

§ Eltelt uzsorásnő. Izrael Dávidné valóságos réme volt az aradmegyei falusi lakosságának. Sok kiscsarda sratja a híres asszonysággal kötött ismeretséget. Izraelné tudnivaló notórius uszorás. Előleg üzletekben dolgozik. Nem röstelt száz percent kamatot sem szedni a termékre adott kisebb-nagyobb előlegek után. Körülbelül hetven feljelentés érkezett ellene az aradi királyi törvényszékhez. Azonban oly ügyesen védekezett, hogy kisklott a büntető bíróság kezéül. Ugy a törvényszék, mint a nagyváradi királyi tábla felmentette. A büntény azonban felelősség folytán a királyi Kúria elé került s ez ma érkezett ítéletével Izraelné két heti fogságra és száz korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 29.

Kínálat jó, vételkedv megfelelő, 20 ezer mm. 10—15 fillérrel olcsóbb. Amerika ¼-el olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlát	2 órai sárlát
Buza októberre . . .	11.03—11.04	11.00—11.01
Zab októberre . . .	8.22—8.23	8.20—8.21
Rozs októberre . . .	9.30—9.31	9.29—9.30
Tengeri májusra . . .	7.26—7.27	7.25—7.26
Tengeri júliusra . . .	7.56—7.57	7.56—7.57

Zárul 5 órakor:
Utőtőzsde üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 29. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 127—129 fillérig; fiatal közép páronként 351—320 kilogrammig terjedő sulyban 129—131 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 133—137 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéslelétszám: Július hó 28. napján volt készlet 38,948 darab, július 27. napján főlhajtott — darab, július 27. napján elszállított 258 darab, július 28. napjára maradt készletben 38,690 darab. A hizott sertés üzet irányszata: kellemesebb.

IDEGENEK ARADON.

— Július 29. —

Fehér Kereszt szálloda. Friedmann Hugó főhadnagy és neje Déva. — Bernfeld Kálmán utazó Budapest. — Ujváry Flóriáné igazgató neje Nagybörzsény. — Buchmann Zsigmond jegyző Resicabánya. — Szabadhegyi Géza földbirtokos Ilip. — Berisch Valér utazó Lemberg. — Krausz Armin utazó Budapest. — Wolpert Károly utazó Solingen. — Bock Ottó utazó Berlin. — Felsenber Artur kereskedő Ablakostelek. — Bakos Márton mérnök Budapest. — Deutsch Gyula utazó Budapest. — Igmándi Mihály biztosító hivatalnok Budapest. — Braun Adolf kereskedő Bécs. — Roth Zsigmond utazó Budapest. — Adalberg Mór kereskedő Budapest. — Benedek Adolf utazó Budapest. — Messinger Károly orvos

és neje Pécska. — Szász Sándor utazó Budapest. — Weisz József utazó Budapest.

Központi szálloda. László Jakab utazó Szeged. — Salgó Vilmos utazó Budapest. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Urbán Alajos kárbecslő Budapest. — Weisz Jakab kereskedő Budapest. — Málnász József utazó Kolozsvár. — Waldmal Gábor utazó Budapest. — Langer Miksa utazó Kolozsvár. — Berger Károly utazó Szeged. — Bing Gusztáv utazó Budapest. — Erkán Ferenc utazó Budapest. — Mandl Zsigmond utazó Brassó. — Márkus Dezső utazó Budapest. — Kremmer Gyula utazó Budapest. — Wittmann János birtokos Elek. — Westher István vendéglős Szolnok.

Vass szálloda. Roger Jenő erdőkezelő Silin-gya. — Bihary György ellenőr Diósgyőr. — Campian György segédjegyző Ofazekasvarsánd. — Zoltán Andor igazgató Zabola. — Geró Dávid utazó Törökbecse. — Gosztoger Lajos utazó Losonc. — Kohn Mór utazó Budapest. — Messer Béla utazó Budapest. — Győri József főellenőr Diósgyőr. — Szigethy Henrik orvos Temesvár. — Kohn Fülöp kereskedő neje Fok. — Bülesbach Péter kereskedő Nyiregyháza.

Pannonia szálloda. Nikolits Dusan utazó Szeged. — Rosenbaum Henrik ügynök Nagyszombat. — Keller Lajos tisztviselő Oszathmár. — Varga József hivatalnok Lippa. — Popovits Dániel plébános Csermő. — Simon Pál földbirtokos Fegyvernek. — Belles Vazul lelkész Kétegyháza. — Ratter József utazó Losonc. — Stein Ferenc kereskedő neje Berzova.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi július hó 30-án:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház művészenek vendégfelléptével:

Szókimondó asszonyság.

Színmű 1 előjáték és 3 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Fordította: Fáy J. B. és Makó Lajos.

Az előjáték. — Személyek:			
Hübscher	Novák Irén.	Fouché	Várnay Jenő.
Lefebre	Delly Lajos.	Vinaigre	Kulesár L.
Nejperg	Mártonfi R.	Vabontrain	Ujj Kálmán.
A színmű. — Személyek:			
Napoleon	Gál Gyula.	Eliz, hercegnő	Benkőné.
Mária, neje	Tilgerné T.	Nejperg gróf	Mártonfi R.
Lefebre	Delly Lajos.	Szavari	Borbély S.
Katrin	Novák Irén.	Depreaux	Leövey Leo.
Fouché	Várnay Jenő.	A hercegné	Zalay Margit.
Mária Karolina	Körössy Juci.	Canonville	Ujj Kálmán.

Közdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Automobil utazás Délfranciaországban.

Nizza. S.-Remo. Monte-Carlo.

Műsor 1908. július hó 30-án, csütörtökön:

1. Narcis legendája. Látványosság. — 2. A rosszul fizetett helyettes. Humoros. — 3. Gazdagság és szerelem. Fantasztikus. — 4. A furfangos művészek. Vigjáték. — 5. Az első zongora óra. Bohózat. — 6. Automobil-utazás Délfranciaországban. Természeti felvétel. — 7. A szerelem győzelme. Dráma. — 8. Színházi botrány. Bohózat. Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős
Bolgár Lajos.

NYILTTER.*

400 kat. hold szántó

400 hold erdővel,

5000 korona bér mellett

közel Aradhoz

k i a d ó.

Bővebbet Asbóth Gyula Arad, Deák Ferenc-utca 6.

Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság

nyilvános

hűtő- és fagyasztó raktárháza BUDAPEST.

IX. ker. Tóth Kálmán-utca 8—10. szám.

Sürgönyezim: Központi iroda:

Consumus Budapest V. Nagyköröna-u. 17. Telefon: 25—62.

Felhívjuk a t. cím figyelmét a modern technika eddig elért vívmányainak felhasználásával berendezett nagyarányú (kb. 800 waggon rakomány befogadása)

hűtő- és fagyasztó-raktárházunkra,

melyben mindentéle élelmiszerek, u. m.: friss hús, zsír, szalonna, vágott baromfi, tojás, hal, csávár, konzervek, vad, vaj, tej, sajt, méz, fűszerek, friss gyümölcs, sör, bor, must, stb., továbbá növényesirák, virágok, szőrmék, szőnyegek stb.

hosszabb ideig változatlan minőségben eltarthatók.

Az egyes árucikkekre mérsékelt feltételek mellett előleglet folyósítunk

A hűtőház előnyösen fekszik, amennyiben a teherpályaudvarok közelében és a dunaparti teherpályaudvarral pedig iparvágánnyal van összekötve és a város minden pontjáról könnyen érinthető.

Vám- és fagyasztási adóköteles áruk szabad be- raktározása, továbbá reexpeditio-kezdmény.

A hűtőházzal kapcsolatos léggéyáruk napenként 500 mázsa jeget termel.

Elvállaljuk a beraktározott áruk szállítványozását és külföldi

Wien, Berlin, Breslau, London

saját kezelésünkben levő fiókaink útján való értékesítését.

Vidéki áruátvevő és osztályozó telepeink: Bány-

Hunyad, Kaposvár, Arad, Nagykároly, Szentos, Lugos.

Határügyműhelyeink: Bodenbach, Buohs, Eger I.

S., Granica, Halbstadt, Oderberg, Passau, Salzbürg.

Simbach, Tetschan, Lindau.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt

5805 az igazgatóság.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyemfényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 77

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

Breger J. Arad,

elsőrendű kivitelű üzlet halak, baromfi, zöldség, újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szőlőkben az „Orsovai halhoz”

Szabadság-tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 615. — Szombaton zárva.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő dunai és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Uradaiml nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindentéle fűszeráru kapható.

Veszek uradaiml dinnyét, gyümölcsöt és szőlőt akármilyen mennyiségben. Finom szőlőt a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Valódi amerikai

önmüködő ablakredők

gyári raktára. 1888

Lignumsanctum golyók és tekebábuk.

Zimmermann Ignác

szabolcs, díszmű, fényű dísz és játékok

Arad,

Szabadság-tér 21. (Langyel-ház.)

18504—1908. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a felosztott Erzsébetvárosi temetkezési egyület ingóságai, u. m. 1 drb. kezek asztal, 30 drb. szalmafonatu szék, 1 itató, 1 drb. asztali csengő és 1 drb. festékpárna 1908. augusztus hó 5-én délelőtt 9 órakor a városháza udvarán nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Arad, 1908. évi július hó 25.

Sarlot,
főkapitány.

2890—1908. pm.

Hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város törvényhatósága által kezelt Hertseka Mór ösztöndíj alapítvány egy polgári iskolai és egy gymnásiumi alapítványi helye megüresedvén, felhívom azokat, kik legalább fél jeles és fél jó osztályzattal bírnak s az alábbi feltételek valamelyikének megfelelnek, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hivatalomban 1908. évi szeptember hó 25-ig Arad sz. kir. város törvényhatóságához címezve nyujtsák be.

A pályázati kérvényhez melléklendő az előző iskolai évi bizonyítvány, illetőségi s a szülők vagyoni bizonyítványa.

Az alapítványi helyre pályázhatnak:

- 1. szegény aradvárosi árvák,
- 2. aradvárosi szegény özvegyek fiait,
- 3. aradmegyei szegény árvák,

4. aradmegyei szegény özvegyek fiait,

5. aradvárosi szegény tanulók.
6. Ha az 1—5 pontok alatt megjelölt pályázók nincsenek, bárhova való illetőségű és bármily vagyoni viszonyok között élő legjobb tanulók is pályázhatnak az ösztöndíjért.

Az ösztöndíjast Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága választja s az ösztöndíj megfelelő bizonyítvánnyal mindaddig megtartható, míg az ösztöndíjas Aradon a polgári iskolát, illetve a kir. főgymnásiumot látogatja.

Az alapítvány egyenként körülbelül 150 koronát tevő kamatok az évvégi iskolai bizonyítvány bemutatása után az iskolai év végén utalványoztatnak ki az ösztöndíjas, illetve törvényes képviselője kezébe.

Ezen hirdetményt az iskolai év kezdetén leendő körzés végett egyidejűleg az aradi kir. főgymnázium és az aradi polgári fiúiskola igazgatóságának is megküldöm.

Arad, 1908. július hó 13-án.

Varjassy,
polgármester.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

20861—1908. sz.

Hirdetmény.

Gróf Réichenbach-Lessonitz Vilmos által rokkant tengerészek se gélyezésére létesített alapítványra.

A trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokság pályázatot hirdet a fent nevezett alapítvány jövedelméből 1908. évi január hó 1-től számítandólag adományozandó egy, évi 200 korona segélydíj élvezetével járó alapítványi helyre.

Ezen alapítványra első sorban az 1864-ik évi május 9-iki helgolandi tengeri ütközetben rokkanttá vált tisztek, valamint az ugyan ezen alkalommal elesett tisztek özvegyei és árvái, ilyenek hiányában valamely későbbi tengeri ütközetben rokkanttá vált tisztek illetőleg ezek özvegyei és árvái bírnak igénynyel.

Felhivatnak tehát az igényjogosultak, hogy a szükséges igazoló okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványokat folyó évi augusztus hó 15-éig a trieszti cs. és kir. tengerész kerületi parancsnokságnál nyujtsák be.

A folyamodó szegénységi, vagy helyhatósági bizonyítvánnyal tartozik igazolni, hogy vagyontalan szegény és segélyre szorul.

Fenti határidőn túl elkésve beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe.

Arad, 1908. július hó 11-én.

A városi tanács.

20079—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az Arad sz. kir. város közönsége által a budapesti m. kir. Kerészeti tanintézetnél létesített alapítványi helynek betöltése iránt pályázatot hirdetünk azzal, hogy a pályázati kérvény f. év július 25-ig Arad szab. kir. város tanácsához benyujtandó.

A pályázónak 6 közép iskola vagy 6 polgári osztálynak elvégzését és szabályszerű gyakorlatot kell kimutatnia, 16 évesnél fiatalabb és 20 évesnél idősebb nem lehet.

A közelebbi feltételek a város gazdasági ügyosztályánál a hivatalos órákon belül betekintheők.

Arad, 1908. évi július hó 11-én.

A városi tanács.

10256—1908. sz.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a m. kir. földmivelésügyi miniszter a Gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szeptember 15-én megkezdődő két éves méhészmunkás tanfolyamra pályázatot hirdetünk.

A pályázat f. évi augusztus 15-ig a földmivelésügyi miniszternél benyujtandó.

Az érdeklődők a pályázati hirdetményt a hivatalos órák alatt a levéltárban megtekinthetik.

Arad, 1908. július hó 17.

A városi tanács.

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

ARADI NYOMDA

KÖNYVKÖTÉSZETE

ARAD A CSEHÉL VÁROZS PÁLYÁJA

BEVÉTELJEL A LEGERŐSEBBEK ÉS

PERREL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEZETŐNKET,

MAI A LEGERŐSEBBEK BEVÉTELJÉRE

FOGVA A LEGERŐSEBB KUALITÁSI

BASZKÖTÉSSEKET RUDIKOK KÉSZÍTÉSÉRE

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

TELEFON 151. SZ.

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismerettség híján

hasastársra,
metéltőre,
ésiefvéselőre,
könyvelőre,
pegédre,
lepánra,
gazdatisztre,
kulcsárra,
vinozellőre,
kerécszre.

kulcsárra,
gazdasosnyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
hási- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bőrbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

eladni kíván

butort,
sengorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

minőségeket vétel vagy bérbevételei csél
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér cséit, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetései

rovatait használja.

Egy Wertheim-szekrény eladó.

Petőfi-u. 4., ajtó 3.

Ügyes kereskedő segéd

fűszeres, aki az üzletet egyedül
vezetheti, magyar és németül írni,
olvasni tud, keresztény, teljes el-
látással azonnal felvétetik. Bővebbet
a kiadóhivatalban. 2589

Eladó!

Egy jó karban levő két szárnyas
nagy kapu; üzlet ajtó és egy ki-
rakat rollókkal. Cim: Forray-utca
2. sz. alatt. 2591

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthálózatának tér-
képe. Automobilosok, kerékpáro-
sok és turisták használatára 50
fillér leszállított áron kapható
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Aradon. Telefon 517. 201

Magányos uri ház

gyümölcsös kerttel, borpincével
kiadó. Ugyanitt fikusok, pálmák,
elköltözés miatt eladók. Bővebbet
a kiadóhivatalban. 2572

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991

Bejárónő,

ügyes takarítónő délelőtti takari-
tásra felvétetik. Ki huzamosabb
ideig mint szobaleány volt alkal-
mazva, előnyben részesül. Cim a
kiadóban. 2551

Minden ujdonság

azonnal több példányban kapható
80,000 kötetes kölcsönkönyvtá-
rban, heti 8 filléres kölcsöndij
ellenében. A könyvek újak és tiszták.
Terjedelmes jegyzékek vidékre
is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpel
Izsó könyv és papirkereskedése,
Aradon. 212

Vizvezeték-műhely
megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség b. tudomására hozni, hogy a mai
kornak teljesen megfelelő vizvezeték
berendező-műhelyt nyitottam, hol
mindennemű csaternázást, vizvezeték
fürdőszobát, angol klosettet, vízfűtés, ace-
telin és Benoid-felszerelést és vezetéket,
minden fajtája szivattyukat, hőlégmotor-
és szivattyuk javítását és készítését el-
vállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11
évi aradi működésem biztosítékot nyújt
tisztelt rendelőknek arra, hogy az elvál-
talt munkát szakaszerűen, pontosan és
lelkülméretesen, a lehető legolcsóbban
eszközölöm. 851

Ugyane szakba vágó munkák jó kar-
ban tartását általában elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri,
kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szerelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

Cement
hornyolt cserép

a legiobb fedő anyag. Vizáthatlan!
Örökké tart!

Tégla,
Cserép

legiobb minőségben állandóan
raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárban

Mikalán.

Telefon 5—15

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. sm.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,
gomb,
bojtok

és rojtok

állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret
szerint készíttetnek. — Minden e
szakba vágó munkát a leggyor-
sabbban készít. 838

Legideálisabb szer az arcz és
kéz bőrének ápolására az

„FIZOR“

mely a legkényesebb követelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszertárakban és gyógy-
árú üzletekben.

Főelárasító hely: 1531

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyszár nagykereskedő araknál Aradon

Kapható Hegedüs Gyula Üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

3143—1908. pm.

Hirdetmény.

Hivatalos közlés szerint a Zotli
és társa newyorki bankház (New-
York, 180. Greenwich Street) ellen
a csődeljárás megnyitott.

Mevezett cégnek Pittsburgban
és Chicágóban voltak fióközletei
s főleg kivándorlók pénzének el-
helyezésével és hazaküldésével
foglalkozott. Utóbbi időben a bank
fizetési zavarokkal küzdött és
Európából számos feljelentés té-
tetett ellene Amerikában átvett
pénzösszegek ki nem fizetése miatt.

A netalán károsultakat figyel-
meztetem, hogy a newyorki cs.
és kir. főkonzulatus a csőd hitelez-
zők érdekében csak úgy járhat
el, ha az igény bejelentést a csőd
hitelező saját kezűleg aláírta, alá-
írását pedig az Egyesült államok-
nak Magyarországon székelő vala-
melyik konzula hitelesítette.

Arad, 1908. július 25.

Varjassy,
polgármester.

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és butor-asztalosek

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

(Holm-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű
közönségnek becses tudomására
adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően
berendeztük.

Elvállalunk épület, butor, portál,
iroda és bolti berendezéseket a legdi-
szesebb és a legegyszerűbb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan
és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

948 Kenderesy és Paladics.

22002—1908. szám.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az 1908.
évre elkészített föld és házbér adó
utáni ált. jöv. pótdadó kivetési laj-
strom f. évi augusztus hó 1-től a
város adóügyi osztályánál 8 napi
közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal
értesítjük, hogy netáni felszólalá-
saikat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető
kivetési lajstromban tárgyalt adó-
nemmél már a múlt évben voltak
megróva, a lajstrom kitételének
napját.

b) azon adózók, kik a kivetési
lajstromban megállapított adóval
a kivetés évében első ízben rovat-
nak meg, adótartozásukat az adó-
könyvecskébe történt bejegyzését
követő 15 nap alatt a városi ta-
nácsnál előterjeszhetik.

Arad, 1908. július hó 25-én.

A városi tanács.

A hölgyek tudják legjobban, mily
fontos a szép üde arc,
mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy
feladat, nem elegendő, hogy valaki
csinos, fess, megnyerő külsejű és
kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen
nagy gondot fordítanak az arcür
ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után eltávolít kiütéseket,
pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás
arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem
bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben
rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schön-
heits pflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat
igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bár-
mily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem
késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 281